بهای اشتراک

سالیانه ۶۰۰ ریال — شش‌ماهه ۳۰۰ ریال

شماره تلفن : ۳۳۷۴۸

روزنامه یومیه — تکشماره ۳ ریال

روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی ایران

شامل کلیه قوانین مصوبه ومقررات - آگهی‌های رسمی و قانونی

شماره ۴۳۶۵ — ۵ شنبه ۱۴ بهمن ماه ۱۳۳۸ — سال پانزدهم

شماره مسلسل ۳۷۴
دوره نوزدهم مجلس شورای ملی

مذاکرات مجلس شورای ملی

جلسه ۳۷۴

صورت مشروح مذاکرات مجلس روز پنجشنبه هفتم بهمن ماه ۱۳۳۸

فهرست مطالب:

۱) تصویب صورت مجلس
۲) تقدیم یک فقره سؤال بوسیله آقای دکتر امین
۳) قرائت پیام شورای عالی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و بیانات آقایان دکتر بینا و رئیس در مورد آن
۴) بیانات قبل از دستور آقای دوالشاهی
۵) شور دوم و تصویب گزارش کمیسیون دادگستری راجع باجازه اجرای لوایح پیشنهادی وزیر دادگستری پس از تصویب کمیسیون مشترک دادگستری مجلسین
۶) تقدیم یک فقره سؤال بوسیله آقای بهبهانی
۷) شور اول گزارش کمیسیون نظام راجع بخدمت نظام وظیفه مشمولین از دیپلمه ببالا
۸ - اعلام وصول دو فقره لایحه از مجلس سنا
۹) تعیین موقع ودستور جلسه بعد - ختم جلسه

❀❀❀

مجلس در ساعت ده و پنج دقیقه صبح بریاست آقای رضا حکمت تشکیل گردید

۱- تصویب صورت مجلس

رئیس - صورت غائبین جلسه قبل قرائت می‌شود

(بشرح زیر خوانده شد)

غائبین با اجازه - آقایان : کورس کدیور • محمودی • خلعتبری • سعیدی • دکتر سید امامی • ذوالفقاری • عامری • پناهی • دکتر حسن افشار • علامه وحیدی اعظم زنگنه • دکتر شاهکار • ابتهاج • مهندس شیبانی • دکتر رضائی • خرازی • دکتر امیر حکمت • عبدالحمید بختیار • قنات آبادی دکتر ضیائی • طباطبائی فمی • دهقان • دوالشاهی • مهندس فیروز • حشمتی • دکتر نفیسی • شادمان • اورنگ تربتی - سلطانمراد بختیار • شادلو • صفاری پرفسور اعلم • رامبد •

غائبین بی اجازه - آقایان : دکتر طاهری • فرشی

دیر آمدگان وزود رفتگان با اجازه آقایان : فراگراو • دکتر سعید حکمت • دکتر جهانشاهی • اسفندیاری • سالار بهزادی • عباسی - فضائلی • بهادری دکتر دیبا • صارمی • بزرگ نیا • مجید ابراهیمی • دادگر • خزیمه علم • جلیلی •

رئیس - نسبت بصورت مجلس جلسه قبل نظری نیست؟ آقای دشتی

دشتی - مختصر اصلاحی در عرایض بنده هست تقدیم میکنم

رئیس - آقای صدرزاده •

صدرزاده - در بیانات بنده اصلاح عبارتی هست که بنده نویسی میدهم

رئیس - آقای موسوی

موسوی - مختصر اصلاحی در عرایض بنده هست که بنده نویسی میدهم

رئیس - آقای امید سالار

امید سالار - مختصر اصلاحاتی در بیانات بنده هست که تقدیم میکنم

رئیس - بسیار خوب اصلاح میشود دیگر نظری نیست؟ (اظهاری نشد) صورت مجلس جلسه قبل تصویب میشود •

۲- تقدیم یک فقره سؤال بوسیله آقای دکتر امین

رئیس - آقای دکتر امین

دکتر شفیع امین - سؤالی است از وزارت بهداری که تقدیم میشود

۳- قرائت پیام شورای عالی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و بیانات آقایان دکتر بینا و رئیس در مورد آن

رئیس - پیامی از طرف شورای عالی اتحاد جماهیر شوروی رسیده که باطلاع مجلس خواهد رسید قرائت میشود

(بشرح زیر خوانده شد)

پیام شورای عالی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی بپارلمان ها و دول کلیه کشورهای جهان •

شورای عالی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی تصمیم اتخاذ نمود در مورد مسئله فوق العاده مهمی که بامنافع تمام نوع بشر اصطکاک دارد به پارلمانها و دول کلیه کشورهای جهان مراجعه نماید

شورای عالی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی مقرر داشت که بدون انتظار حصول توافق نسبت بمسئله خلع سلاح بمقیاس بین المللی تعداد نفرات نیروهای مسلح اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی مجدداً بمیزان قابل توجهی تقلیل داده شود • ما قانون مربوط بتقلیل مجدد نیروهای مسلح را بمیزان یک سوم یعنی بمیزان یک میلیون و دویست هزار نفر تصویب نمودیم تسلیحات ارتش و ناوگان تقلیل داده خواهد شد و از هزینه‌های مربوط باحتیاجات نظامی کاسته خواهد شد •

هنگامی که قانونی که ما امروز تصویب نمودیم بموقع اجراء گذارده شود در صنوف ارتش و ناوگان دریائی ما دو میلیون و چهارصد و بیست و سه هزار نفر باقی خواهد ماند

ما مایلیم یادآور شویم که در سال ۱۹۵۶ هنگام بحث و مذاکره پیرامون مسئله خلع سلاح ایالات متحده امریکا و انگلستان و فرانسه طی پیشنهادات خود برای اتحاد شوروی و ایالات متحده امریکا بطور جداگانه سطح نیروهای مسلح را بمیزان دو میلیون و پانصد هزار نفر پیش بینی کرده بودند بدیهی است که دولت شوروی پیشنهاد آنها را از این نظر پذیرفت که این اقدام فقط نخستین گام در قسمت خلع سلاح خواهد بود ولی بمحض اینکه اتحاد شوروی این رقم را پذیرفت کسانیکه آنرا مطرح کرده بودند از آن امتناع ورزیدند •

از آن موقع سه سال گذشته است ولی حصول موافقت با کشورهای غرب مقدور نگردید • درنتیجه اینموضوع مطرح میشود که چه کار باید کرد؟ دولت ما که تاقبل از

عین مذاکرات مشروح سیصد و هفتاد و چهارمین جلسه از دوره نوزدهم قانونگذاری

اداره تندنویسی وتحریر صورتمجلس

این هم چند بار نیروهای مسلح و بودجه نظامی خودرا بطوریك جانبه تقلیل داده بود تصمیم گرفت یك گام دلیرانه و نجیبانه‌ای بردارد بدینترتیب که بدون دفع الوقت نیرو های مسلح خودرا بمیزان قابل توجهی تقلیل دهد.

شورای عالی اتحاد شوروی باتصویب قانون مربوط بتقلیل مجدد و قابل توجه نیروهای مسلح اتحاد شوروی اوضاع کنونی بین‌المللی را درنظر داشته است در واقع تیرگی در روابط بین کشورها بمیزان قابل توجهی کاهش یافته و دورنماهای تحکیم صلح بمیزان زیادی بهبود یافته است.

آن واقعیت زنده که همزیستی مسالمت آمیز ممالك واجد نظامهای اجتماعی مختلف واقعیت تاریخی وضرورت حیاتی ناشی از مرحله کنونی ترقی و تکامل جامعه بشری است بیش ازپیش درمدر که ملت و افکار رجال سیاسی و دولتی رسوخ مینماید ملاقات‌ها و تماس‌ها بین رجال رهبر دولتی بمنظور تبریکشی برای کاهش وخاتمت وحل وفصل عادلانه تبریـن مسائل بین‌المللی مبدل می گردد

مسافرت ن.س.خروشچف رئیس شوراهای وزیران اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی به ایالات متحده امریکا و گفتگو هائی که با پرزیدنت ایزنهاور انجام داد صفحه جدیدی درمناسبات بین‌المللی گشود که عبارت است از مذاکرات صلح آمیز برای حل و تنظیم مسائل حل نشده بین‌المللی که ازجنگ دوم جهانی بمیراث باقیمانده و یا اینکه دردوران سابقه تسلیحات وجنگ سرد بوجود آمده اند.

یکی ازنتیجه گیری هائی که مورد قبول واقع گردیده و در اعلامیه مشترك مورخه ۲۷ ماه سپتامبر سال ۱۹۵۹ شوروی وامریکا تأیید شده عبارتست ازاینکه راه مذاکرات یگانه راه ممکنه حل و فصل مسائل مورد اختلاف بشمار میرود محیط صداقت و بیان صریح روشهای خود، رئوس اساسی وعملی درمورد توجه بمنافع متقابل که ازجنبه‌های مشخصه مذاکرات رئیس شورای وزیران اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و رئیس جمهور ایالات متحده امریکا بوده است سرمشقی است که در صورت وجود تمایل واقعی برای نیل به بهبود اساسی اوضاع بین‌المللی باید از آن پیروی نمود.

شورای عالی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی اظهار امیدواری مینماید که در کنفرانس قریب الوقوع سران دول که درباره دعوت وتشکیل آن بالاخره توافق حاصل گردیده است همین روش اساسی و عملی ابراز خواهد گردید ملت ها انتظار دارند که این ملاقات مقامات عالیه پیشرفت های مثبت جدیدی در مناسبات بین‌المللی منظمی خواهد گردید و بحل و فصل مسئله خلع سلاح کمك و مساعدت خواهد نمود

شورای عالی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی طی پیام مورخه ۳۱ ماه اکتبر ۱۹۵۹ خود خطاب به پارلمان های کلیه کلیه کشورها از پارلمان‌ها و نمایندگان پارلمان کشورها دعوت نمود که از محیط مساعد بین‌المللی که اکنون بوجود آمده استفاده نموده و تمام اقدامات ممکنه را بعمل آورند تا آنکه ازصعوبت دهشتناك مسابقه تسلیحات رهائی بخشیده و رأه بسوی صلح استوار را دربرابر تمام نوع بشر بگشایند.

ما با تصویب قانون مربوط به « تقلیل مجدد وقابل توجه نیروهای مسلح اتحاد شوروی » اظهار امیدواری مینمائیم که پارلمانها ودول کلیه کشورهای دیگر نیز از ناحیه خود درطریقی که بهمین جهت منتهی میگردد گام برخواهند داشت.

وقت آن رسیده است که ازمذاکره در خصوص خلع سلاح باجرای عملی بپردازیم. فقط دراینصورت ممکن خواهد بود آن مسئله بزرگی را که نمایندگان کلیه ممالك دردوره اجلاسیه اخیر مجمع عمومی سازمان ملل متحد که رئیس شورای وزیران اتحاد شوروی طی آن برنامه خلع سلاح عمومی وکامل را ازطرف دولت شوروی تشریح نمود بطوریك دل و یك جهت بنفع حل وفصل آن رأی دادند عملا حل و فصل نمود.

تا کنون هیچگاه در تاریخ نوع بشر مسابقه تسلیحات وصرع جنك مانند امروز خطرناك نبوده است. ارتش هائی که مجهز به وحشتناك ترین سلاح امحاء مردم میباشند درمقابل یکدیگر صف آرائی کرده‌اند. دراین شرایط عملیات غیر عاقلانه ویا مقاصد سوء بعضی ازرجال دولتی ممکن است منجر بآن گردد که جهان بمغاك جنك کشانده شود. سلاحهای معاصر از لحاظ نیروی تخریبی وبرد فوق العاده خود بی نظیر میباشند.

انفجار تنها یك بمب هیدروژنی قادر است بزرگترین مراکز تمدن بشری را باخاك یکسان کند.

برای ازبین بردن سراسر یك مملکت هم فقط چند بمب هیدروژنی ضرورت دارد. درانبارها هم بیش ازپیش بمب‌های اتمی و هیدروژنی اندوخته می‌شود.

بمناسبت ادامه مسابقه تسلیحات عده زیادی ازمردم از کارخلاقه جدا شده و تحت سلاح هستند ویا مشغول تولید وسائل امحاء می‌باشند.

میلیونها نفر از کارگران و مهندسین و دانشمندان وافراد با استعداد وزحمت کش که گل سرسبد جامعه بشری هستند وانرژی وعقل خلاقه آنها ممکن بود کارهای زیادی برای رفاه و سعادت ملت‌ها انجام دهد اکنون نیروهای خود را صرف آن میکنند که وسائل وحشتناك ترمرك و میررا تولید نمایند وهر اندازه وجوه بیشتری صرف تسلیحات میشود وتوپ وتانك و موشك و سایر سلاحها تولید میگردد بهمان اندازه بار بیشتری ازمالیاتها بردوش ملت‌ها قرار میگیرد قطع مسابقه تسلیحات امکان میدارد که وجوه اضافی معتنابهی برای ساختمان منازل مسکونی وحوائج بهداری وتعلیمات و افزایش درآمد زحمت کشان وبذل کمك بکشورهای کم توسعه یافته از لحاظ اقتصاد بمصرف برسد.

اجرای برنامه منظم خلع سلاح عمومی وکامل ازطرف اتحاد شوروی مطرح گردیده امکان میدارد که نیروهای مادی و معنوی عظیمی را برای تأمین زندگی شایسته انسان معطوف داشت.

تنها درطی چهار سال اخیر تعداد نیروهای مسلح اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی مجموعاً بمیزان دومیلیون و ۱۴۰ هزار نفر بطور یك جانبی تقلیل داده شده و اکنون نیز ما تعداد نفرات آنهارا مجدداً بمیزان یك میلیون و دویست هزار نفر تقلیل میدهیم.

اتحاد شوروی درطی سالهای مذکور نیروهای خودرا از جمهوری توده‌ای رومانی کاملا بیرون برده ونیروی مسلح خودرا که در سرزمین جمهوری دمکراتیك آلمان و جمهوری توده‌ای مجارستان اقامت دارند بمیزان فوق العاده زیادی تقلیل داده وپایگاههای نظامی خودرا دراراضی کشور های دیگر منحل نمود.

اتحاد شوروی منظماً سال بسال اعتبارات مربوط باحتیاجات نظامی خودرا در بودجه مملکتی اتحاد شوروی تقلیل میدهد.

وزن مخصوص این اعتبارات درسال ۱۹۶۰ مجموعاً فقط ۱۲٫۹ در صد کلیه هزینه های بودجه مملکتی اتحاد شوروی را تشکیل میدهد درحالی که درسال ۱۹۵۵ - ۱۹٫۹ درصد بوده است. ما ایمان داریم که قانون مربوط به « تقلیل مجدد و قابل توجه نیروهای مسلح اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی » مصوبه شورای عالی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی سهم بزرگی در امر ادامه بهبود محیط بین‌المللی خواهد بود.

اکنون که قرار است راجع بموضوع خلع سلاح عمومی وکامل بین کشور ها مذاکراتی انجام گیرد اقدامات عملی دولت ها درزمینه اقدامات یك جانبی برای خلع سلاح که بایجاد محیط اعتماد و موفقیت مذاکرات قریب الوقوع کمك ومساعدت مینماید اهمیت فوق العاده بزرگی کسب مینماید. این اقدام مخصوصاً از این لحاظ ضرورت دارد که باوجود کاهشی که دربحران بین‌المللی حاصل گردیده در جهان هنوز هم نیروهائی فعالیت میکنند که می کوشند مانع ازبین بردن جنك سرد منفور ملت ها ومانع از بین بردن مسابقه تسلیحات گردند. آلمان غربی مجدداً مسلح می گردد وبسلاح اتمی وموشکی که عواقب جدی برای امر صلح دراروپا ودر سراسر جهان در بردارد مجهز می‌شود. دربعضی از کشور ها هنوز هم آشکارا دعوت باجرای سیاست « روش اعمال زور » می‌شود، سیاستی که مدتها است ورشکست گردیده.

تمام اینها مستلزم این است که کلیه افرادی که می‌خواهند ملت هارا از خطر جنك رهائی بخشند ازمسامی خود معطوف بحصول موافقت درباره خلع سلاح نگاهند. پارلمان‌ها و نمایندگان آنها قادرند در این زمینه کار های زیادی انجام دهند.

وظیفه آنها درمقابل ملت‌ها آنست، که از کلیه امکانات برای کمك به قطع مسابقه تسلیحات وحل وفصل مسئله خلع سلاح استفاده کنند.

شورای عالی اتحاد شوروی ابراز امیدواری مینماید که تقلیل یك جانبه ومجدد نیروهای مسلح از طرف اتحاد شوروی سرمشق سایر کشور ها ومخصوصاً سرمشق آن عده ازکشور هائی قرار گیرد که دارای قدرت نظامی زیاد تری هستند.

شورای عالی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی از پارلمانها ودولت‌های کلیه کشورهای جهان دعوت می کند که از ابتکار صلح آمیز جدید اتحاد شوروی استقبال نموده و ازطرف خود اقدامات عملی برای تقلیل نیروهای مسلح موجود ورهائی ملل کشورهای خود از بار تسلیحات و نجات نوع بشر ازخطر جنك وتأمین صلح جهانی اتخاذ نمایند. مسکو - کرملی - ۱۰ ژانویه سال ۱۹۶۰ شورای عالی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی.

رئیس - آقای دکتر بینا بفرمائید.

دکتر بینا - قرائت پیام شورای عالی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در مجلس شورای ملی ایران مایه خوشوقتی و امیدواری تمام مردم صلح دوست جهان می باشد

چنانکه آقایان همکاران گرامی استماع فرمودند شورای عالی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی ضمن این پیام که در پانزدهم ژانویه ۱۹۶۰ خطاب به پارلمان‌ها ودول کلیه کشورهای دنیا فرستاده شده اعلام داشته که دولت شوروی تصمیم گرفته است نیروهای مسلح خودرا بمیزان یك سوم تقلیل دهد وقانونی هم دراین مورد بتصویب رسانیده است

همچنین شورای عالی اتحاد جماهیر شوروی از پارلمانها ودولت های جهان دعوت کرده است که ازاین اقدام دولت شوروی استقبال نماید و بسهم خود نیز

اقدامات عملی در راه تقلیل قوای نظامی خود بعمل آورند.

آقایان همکاران گرامی باهمیت مسئله خلع سلاح بین‌المللی کاملا واقف بوده و توجه دارند بزرگترین مسئله فوری که اجتماع بین‌المللی امروز با آن مواجه شده است همان خطرات ناشی ازمسابقه موحش تسلیحاتی است که باکمال تاسف هنوز ادامه دارد وعالم مدنیت راهمچنان تهدید میکند (صحیح است)

نادیده نمیتوان گرفت که باگذشت زمان برشدت این مسابقه تسلیحاتی افزوده شده وجامعه انسانی رامخاطرات دامنه‌داری احاطه کرده و آنرا برسر دوراهی هستی و نیستی قرار داده است.

آقایان نمایندگان محترم مجلس شورای ملی معتقدند که خلع سلاح بین‌المللی امریست حتمی وضروری وتردیدی ندارند که صلح وامنیت جهانی بدون خلع سلاح پایدار نتواند بود (صحیح است) بهمین جهت انجام خلع سلاح عمومی اولین قدمی خواهد بود که ازوما باید در تسکین اوضاع وخیم جهانی برداشت. توفیق دراین امر چه از لحاظ رفع وحشت جنك و چه ازنظر بکار انداختن مخارج سنگین تسلیحات در راه توسعه اقتصادی کشورها باامکانات تمام مردم جهان مرتبط میباشد خلع سلاح بین‌المللی آرزوی حقیقی ماست ودولت ایران درراه رسیدن باین هدف عالی از هیچگونه کوشش درسازمان ملل متحد که از آغاز کار درتکاپوی حل این مشکل عظیم بوده دریغ ننموده است (صحیح است) پیروی از همین سیاست عمومی دولت ایران همواره از پیشنهادات مربوط بتقلیل تسلیحات وتحدید میزان نیروی کشورها وهمچنین قطع آزمایش های اتمی وبرقراری نظارت وتفتیش بین المللی صمیمانه پشتیبانی نموده است (صحیح است).

اطمینان دارم که آقایان نمایندگان محترم مجلس شورای ملی ایران تصمیم شورای عالی اتحاد جماهیر شوروی را در تقلیل تسلیحات استقبال میکنند ولی تا گفته نماند این تصمیم برای کشور نیرومندی چون دولت جماهیر شوروی که باقویترین سلاح های آتمی وموشکهای قاره پیما مجهز می‌باشد کاملا طبیعی است وتقلیل نیروهای مسلح شوروی بهیچوجه کاهش قدرت نظامی آن کشور نمیگردد ولی میتوان گفت که مفهوم این پیام نشانه‌ای از سیاست جدید زمامداران شوروی بوده وقدم جدیدی است که برای ایجاد تفاهم بین‌المللی ورفع تشنجات جهانی ازطرف دولت اتحاد جماهیر شوروی برداشته میشود.

اگر ایران هم برای حفظ سرحدات و جان ومال نفوس خود باسلاحهای بسیار قوی آتمی مجهز بود مسلماً بتقلیل ارتش دفاعی خود مبادرت میکرد تا بتواند مخارجی را که اجباراً برای نگهداری ارتش خود متحمل میشود بمصرف عمران وآبادانی کشور برساند.

آقایان نمایندگان محترم آرزو دارند واین خود یکی از آمال ملی ماست که مسامی دسته جمعی کشور ها در راه خلع سلاح بین‌المللی بثمر برسد وموقعیتی پیش آید که قوای نظامی ممالك بنیروی انتظامی منحصر گردد (صحیح است - انشاءالله) چه از این بهتر که مردم جهان ازهر گونه خطرات تجاوز مصون باشند واجتماع انسانی تحت حکومت قانون و عدالت بین‌المللی نظام پذیرد ومخارج هنگفتی که هرسال خرج سلاح آتمی میشود درراه اشاعه عمران و آبادی وتوسعه اقتصادی بکار افتد وبالاخره نیروئی که میتواند مدنیت رامنهدم سازد در راه صلح وآسایش قاطبه مردم دنیا بکار رود آقایان نمایندگان محترم مجلس شورا یملی مسامی را که در راه رسیدن باین هدف بزرك مبذول گردد تأیید مینمایند و تحقق خلع سلاح واقعی را صمیمانه آرزومند میباشند (صحیح است - احسنت)

رئیس - آقایان محترم پیام شورای عالی اتحاد جماهیر شوروی را استماع فرمودند وازمفاد آن مستحضر شدند تردیدی نیست که تمام ملل صلحدوست جهان با تقلیل سلاح موافقت دارند (صحیح است) ومجلس شورای ملی این قانون را که ازطرف شورای عالی اتحاد جماهیر شوروی وضع شده استقبال می کند (صحیح است) و انتظار دارد نه تنها در تقلیل نیروی مسلح اقدام بعمل آید بلکه مسابقه تسلیحاتی سلاحهای مخرب ودهشتناك که باعث امحاء عالم بشریت خواهد بود موقوف گردد (صحیح است) تا مقدمات وموجبات صلح عمومی وحقیقی فراهم شود ملل جهان که همه عضو جامعه بشری هستند درسایه صلح و صفا و آرامش بتوانند آزادانه زندگانی کنند وازمزایای همزیستی وصلح و صفا برخوردار گردند (صحیح است - انشاءالله)

۴- بیانات قبل الدستور

آقای دولتشاهی.

دولتشاهی - خاطر محترم آقایان مستحضر است که بنده قریب دوماه است که بواسطه جراحتی که دریا داشتم درمنزل افتاده بودم وهنوز هم دنباله معالجه ادامه دارد وازمقام ریاست اجازه مرخصی دارم دراین مدتی که درمنزل افتاده بودم ناچار اکثر جراید ومجلات را مطالعه میکردم مطالبی دراین مجلات وجراید دیدم که ناچار شدم باین پای چلاق اینجا بیایم چون شاید وضع پای بنده بجائی برسد که دوباره نتوانم به مجلس بیایم ویك عرایضی خدمتتان بکنم. اطلقی را که جناب آقای نخست وزیر بعداز این جنجال در مجلس فرمودند درتمام روزنامه‌ها ومجلات منتشر شد ضمناً بعضی ازجراید نوشته بودند که آقای نخست وزیر فرموده‌اند مالکین وجوهی راجمع کرده‌اند تا این بلوا را راه انداخته‌اند (نمایندگان - برعکس ایشان تکذیب کردند) اجازه بفرمائید بنده خودم می‌فهمم بنده نطق آقای نخست وزیر که در صورت مجلس خواندم دیدم یك همچو چیزی نبود (نمایندگان - ایشان چنین چیزی نفرمودند) آخر گوش بدهید تا آخرش مطلب بصورت آب حوض که بیرون ریخته نمیشود. درنطق جناب آقای نخست وزیر بهیچوجه همچو مطلبی نبود (یکنفر ازنمایندگان - عکسش بود) اجازه نمیفرمائید آقا بنده هم که گفتم همچو چیزی نبود (صحیح است) آن روز بنده که در مجلس نبودم اجازه بفرمائید حرفم تمام بشود مگر بنا است کسی حرف نزند.

رئیس - آقایان قطع کلام نکنید آقای دولتشاهی صحبت بفرمائید.

دولتشاهی - دریك مجله‌ای دیدم که نوشته است مالکین غرب درحدود یك میلیون وپانصد هزار ریال یاتومان پول جمع آوری کرده‌اند ومصرف این کار میکنند (قیادبان - معرفی بکنند کی بود؟) عرض میکنم مجله ترقی نوشته بود.

رئیس - آقای قیادبان شما اگر حرفی دارید بعد بیائید صحبت بکنید قطع کلام نکنید، بگذارید صحبت خودشان را بکنند.

دولتشاهی - چون عنوان مالکین غرب بود بنده ناچار شدم بیایم اینجا عرض کنم آقای نخست وزیر که همچو فرمایشی نفرمودند این روزنامه این مجله از کجا این حرف را پیدا کرده است شاید هم راست گفته ولی آقایان وزراء شما وسایلی دردست دارید شهربانی دارید جاسوس دارید (اعتراض نمایندگان) بپرسید اشتباه‌ایی هزارها بار در مجلس شده، شما دستگاههائی دارید اداره امنیت دارید آگاهی دارید بازرسی دارید تحقیق کنید ببینید این مالکین چه اشخاصی هستند کی هستند پیدا بکنید تا سیه روی شود هر که دراوغش باشد بعلاوه بنده می‌بینم یك دسته‌ای هستند که خیال می کنند قدرت بشاه انحصاری است نه آقا انحصاری نیست دراین مورد همه آقایان تصدیق خواهند کرد که باستثنای محوطه شهرها که پاره‌ای دچار سیاست‌ها وجنگهای سرد هستند خارج ازشهرها کلیه مردم تمام فداکارهای حقیقی شاه هستند (صحیح است) چنانکه کراراً دراین ساحت مقدس عرض کردم آقای وزیر جنك این مردمی که از صبح تاغروب بشما اظهار خدمت می کنند درسرحدات شما درقبال خوابهای بیجائیکه آقای نخست وزیر عراق می‌بیند دیوانگی ها، اوتمام این مردمی که برای شما اظهار خدمت می کنند وجان‌شان را حاضرند در دستشان بگذارند یکی ازآن‌ها ازمیلیونر های شهرها نیستند همه اینها مالکین و مشاورند اگر خلاف عرض میکنم خواهش می کنم بفرمائید پس خدمتگذاری به شاه انحصاری نیست ازطرفی هیچکس رانمیشود جلوش راگرفت که دلش میخواهد بیاید مجلس راه باز است انشاءالله همه موفق خواهیدشد ولی بقول یك خارجی یك روزی اوبه بنده گفت چرا ایرانیها نسبت بهمدیگر رویشت سرهمدیگر بدگوئی می کنند اتفاقاً طولی نکشید همین شخص خودش ازآن کارش افتاد من باو گفتم که معلوم میشود سایرین هم همین صورت را دارند گفتند نه شما ایرانیها میخواهید آن کسی که جلوتر ازشما است بمیرد وازبین برود تا شماپاچای پای او بگذارید و رد بشوید ولی ما میخواهیم سعی کنیم مجاهدت کنیم ازاوردشویم وجلوبیفتیم مانعی ندارد اگر کسی میخواهد وکیل بشود لازم نیست بنویسد که شصت نفر وکیل مجلس مخالف این لایحه هستند - آقای صدرزاده شما این کمیسیون را اداره میکنید کدامیك از وکلای مجلس مخالف این لایحه هستند شما رئیس کمیسیون هستید اگر یك مطالبی برحسب ضرورت در کمیسیون خاص گفته شده باشد ملتی دارد همین آقای وزیر جنك که تشریف دارند خودجناب مستطاب عالی آقای وزیر دادگستری که در مجلس بودید ودر هیئت دولت بودید می دانید سه لایحه دادند برای مالیات بردرآمد هر سه اجرا شد لایحه مالیات فروزان و چی وچی اگر دراین مورد یك مطلبی می - گویند دیگر مثل لایحه مالیات نیست اگر یك اختلافاتی پیدا کرد قابل برگشت نیست خود اعلیحضرت هم بهمه مافرمودند که اصلاح کنید رسیدگی کنید اگر نباشود رسیدگی بشود اشکالی نباشد بنده که هیچوقت دراین کمیسیونها نیامدم آقای صدرزاده اینجا هستند اگر در کمیسیونها مطالبی گفته میشود مربوط بمخالفت بااصل لایحه نیست و الا همه این مردم همه این عده‌ایکه اینجا هستند میدانند که شخص شخیص اعلیحضرت ازمال خودشان شروع کردند واین حرف تازگی ندارد مربوط به پیشنهاد جنابعالی یا آقایان نیست اعلیحضرت همایونی خودشان ازسالهای قبل این نظر را داشتند حالاهم همه میدانند که این نظر مربوط باین دولت نیست که اگر این دولت ساقط بشود این مطلب دنبال نشود بعلاوه من جداً استدعا میکنم از مقام ریاست که به آقای نخست وزیر ابلاغ بفرمایند این مالکین غرب که این یك میلیون وپانصد هزار تومان را گذاشتند کنار کجا هستند و کی‌ها هستند که برای مخالفت بااین لایحه این اقدام را کرده‌اند استدعای بنده فقط همین است که مالکین غرب که همه امروز حاضر بفداکاری وجان نثاری در راه شاه هستند وشخص جناب آقای وزیر جنك هم بخوبی میدانند بی جهت رسوا وبدنام نشوند (صحیح است)

۵ - شور دوم وتصویب گزارش کمیسیون دادگستری راجع باجازه اجرای لوایح پیشنهادی وزیر دادگستری پس از تصویب کمیسیون مشترک دادگستری

مجلسین

رئیس - واردستور می‌شویم گزارش کمیسیون دادگستری راجع باجازه اجرای لوایح دادگستری پس از تصویب کمیسیون مشترک مطرح است

(بشرح زیر خوانده شد)

گزارش از کمیسیون قوانین دادگستری بمجلس شورایملی

کمیسیون دادگستری درجلسه بیست ودوم دیماه ۱۳۳۴ باحضور آقای دکتر هدایتی وزیر دادگستری لایحه ارسالی از مجلس سنا راجع باجازه اجراء لوایح پیشنهادی وزیر فعلی دادگستری پس از تصویب کمیسیون مشترک قوانین دادگستری را برای شوردوم مورد رسیدگی قرارداده وخیر شور اول را عیناً تصویب نمود واینک گزارش آنرا تقدیم میدارد

قانون راجع باجازه اجراء لوایح پیشنهادی وزارت دادگستری پس از تصویب کمیسیون مشترک قوانین دادگستری مجلسین

ماده واحده - مجلسین اجازه میدهند لوایحی که وزیر فعلی دادگستری برای اصلاح یا تکمیل قوانین یا سازمانهای دادگستری و ثبت اسناد و املاک بمجلسین تقدیم نموده یا از تاریخ تصویب اینقانون تا یکسال تقدیم نماید پس از تصویب کمیسیون مشترک قوانین دادگستری بموقع اجرا گذاشته شود.

دولت مکلف است لوایحی را که بترتیب مذکور بتصویب رسیده پس از یک سال آزمایش عینا ویا با اصلاحاتیکه ضمن عمل لازم بنظر برسد برای تصویب قطعی بمجلسین تقدیم نماید مادام که مصوبات کمیسیون مشترک قوانین دادگستری بتصویب قطعی نرسیده است لازم الاجراء خواهد بود برای تشکیل کمیسیون مزبور اکثریت بیش از نصف عده اعضاء کمیسیون دادگستری مجلسین حاضر درمرکز کافی خواهد بود.

مخبر کمیسیون دادگستری - عمیدی نوری

رئیس - آقای مهندس فروهر مخالفید؟

مهندس فروهر - مخالف مشروط

رئیس - بفرمائید

مهندس فروهر - بنده همیشه سعی کرده‌ام وفکر میکنم نظر همه نمایندگان محترم این است که تبعیت از اصول واجب است وباید همیشه رعایت این مطلب بشود چون بنده از امور قضائی و دادگستری اطلاعی ندارم وبشخص آقای وزیر دادگستری عقیده دارم چون تحصیلاتشان و سوابق ممتدشان در مقام قضاوت در وزارت دادگستری وبا وکالت عدلیه که باآندستگاه سروکار داشته‌اند یادر دانشکده حقوق که ریاست داشته‌اند درمورد امور قضائی بوده در ۲۴ تیرماه سال ۱۳۳۵ اظهاراتی فرمودند که برای بنده دستوری شد برای امور دادگستری باین معنی که بنده الان عین صورت مجلس را بعضی از قسمتهارا میخوانم برای بنده که مهندس هستم فرمایشات ایشان در امور قضائی یک دستوری شد الان سه سال از آن تاریخ گذشته ایشان از صندلی و کرسی‌های مجلس تشریف برده‌اند ودر دولت هستند ولی کماکان از دوستان ما هستند خواستم حالا خودشان تشریف بیاورند اینجا برای بنده و شاید برای دیگران هم که وارد درامور قضائی نباشند یک توضیح مختصری بفرمائید که مطلب چگونه بوده بعضی قسمتها از بیانات ایشان میخوانم یکشنبه ۲۴ تیرماه ۱۳۳۵ جناب آقای دکتر هدایتی نماینده محترم آنوقت میفرمایند (آنچه که بنظر بنده رسیده و اعتقاد دارم این است که آنچه در خیر وصلاح است بگویم وهر نماینده‌ای که اعتقاد دارد باید بگوید (صحیح است) ووقتیکه مجلس تصمیم گرفت باید اجرا شود (صحیح است) اینکار هم دوتا فایده دارد گفتگوی نمایندگان اول از لحاظ مردم است برای اینکه وقتی صحبت شد در این مجلس در واقع یک سویاب دوسورته است یک دریچه اطمینانی است وقتیکه ایرادی اگر آقایان درد اشتند دارند گفتند وقتیکه صحبت شد سبک میشود وبحال عمدی بر میگردد و برای دولت مفید است دوم از لحاظ مفید بفایده است که اگر این گفتگوها نشود وخدای نکرده نمایندگان بی خودداری بکنند از آنچه بنظرشان میرسد دولت را از بهترین وسیله‌ای که دردست دارد برای کاستن از میزان فشار دیگر ملت محروم میکند جای دیگر میفرمایند «بنده در روزنامه‌ها خواندم وشنیدم امیدوارم دروغ باشد که جناب آقای گلشائیان وزیر محترم دادگستری در تلاش تحصیل اختیارات از مجلس هستند بنده سالها است بایشان ارادت دارم بفعالیت وحسن تشخیص ایشان اعتماد کامل دارم این فکر را از ایشان مستبعد میدانم ولی چون مطلب مهم است از نظر مردم ولو اینکه شایعه هم باشد بایستی در اینجا نسبت بآن اظهار نظر بشود در قانون اساسی ماملل هر مملکت مشروطه دیگری قوای مملکت که ناشی از ملت است بسه جزء تقسیم شده قوه مقننه «قوه مجریه «وقوه قضائیه» وبعد ذیل اصل ۲۷ متمم قانون اساسی بلافاصله اضافه میکند «اصل ۲۸ قوای ثلاثه مزبور همیشه از یکدیگر ممتاز و منفک خواهد بود» این اصل ۲۸ متمم قانون اساسی که مادر پشت این تریبون برای صیانت وحمایت وحفاظتش سوگند خوردیم (دوربور - این اختیارات سابقه دارد ولازم هم هست) (مهندس جفرودی - هیچ لازم نیست) آقای دوربور بعد تشریف بیاورید اینجا وصحبت کنید بنده در دوره شانزدهم که افتخار نمایندگی مجلس را داشتم یکروز پشت این تریبون عرض کردم آنوقت صحبت از اعطای اختیارات به کمیسیون‌های مجلس بوده یکمیسیون دادگستری بود بنده اینجا مکرر گفتم سابق هم سایر نمایندگان مکرر گفته‌اند در اینجا وکلای مجلس حق توکیل غیر ندارند بعد در جای دیگری میفرمایند «نمایندگان مجلس خودشان بایستی در مجلس شورای ملی حاضر بشوند و خودشان مخصوصا در مطالب اظهار نظر کنند و رای بدهند» ودر جای دیگر میفرمایند «اصلاح دادگستری بگرفتن اختیارات نیست» این بود که بنده استدعا داشتم اگر ممکن است برای بنده که اطلاع قضائی ندارم توضیح بفرمایند که بدانم انشاءالله چه شده است که در این سه ساله این شرایط بوجود آمده که اختیار میخواهند وچه نتیجه‌ای از این اختیارات بدست می‌آید

رئیس - آقای وزیر دادگستری

وزیر دادگستری (دکتر هدایتی) - از نماینده محترم اراک جناب آقای فروهر بی‌نهایت سپاسگزار هستم که این نطقی را که در سه سال وخورده‌ای پیش بنده در اینجا کرده‌ام مجدداً تکرار فرمودند این نطق یکی از افتخارات زندگی من است ومخصوصا از افتخارات دوره پارلمانی من است واز این حیث واقعا از جناب آقای فروهر سپاسگزار هستم منتهی همانطور که خودشان اظهار فرمودند چون مهندس هستند اجازه خواهند داد که بنده هر ایضی عرض بکنم دوقسمت در اینجا اشاره فرمودند یکی راجع باین بود که مجلس شورای ملی مظهر افکار مردم و مورد اعتماد مردم است وآنچه نمایندگان ملت بخاطرشان رسید باید در مجلس شورای ملی عنوان بکنند و اگر آنچه بخاطرشان میرسد و عقاید ملت است در دل دارند و نگویند این دیگر بخار ممکن است منفجر بشود اینرا بنده امروز هم اعتقاد دارم در تمام دوره عمرم گفته‌ام وقتی در مجلس بودم عرض کردم حالا هم که وزیر هستم از پشت همین تریبون میگویم در کمیسیون خاص آقای صدرزاده نظرشان هست گفتم (صدرزاده باین حق هم سلب شده) این حق اساسی است که بموجب قوانین اساسی مملکت به آقایان نمایندگان داده شده است وآنوقت که بنده وکیل بودم این عرض را کردم الان هم بانهایت افتخار وسر بلندی عرض میکنم که وظایف نمایندگان مردم هست که آنچه بخاطرشان میرسد در خیر وصلاح مملکت و ملت بیان کنند تصور می کنم اگر ایرادی داشته باشد بفرمایند وبنظر بنده هیچ ایرادی ندارد و باید آقایان هم این حرف را تأیید بفرمایند واما راجع به اختیارات تصور میکنم که آقای وکیل کرمانشاه که الان اینجا تشریف داشتند گفتند که صحبت لااله الاالله بود لااله را گفتند ولی الاالله را نگفتند آنچه آن روز گفتم من باب اعتقاد کاملی بود که بوظیفه نمایندگی داشتم وحالا هم همان عقیده را دارم جناب آقای فروهر روزنامه ها آنوقت نوشتند که جناب آقای گلشائیان برای شخص خودشان همانطور که آقای دکتر مصدق اختیار قانون گذاری گرفتند میخواهند اختیار قانون گذاری بگیرند و خودشان قانون بنویسند توجه فرمودید نوشتند برای خودشان اختیار میخواهند و من افتخار دارم که آن نطق را در اینجا کردم واگر چنین فکری آقای گلشائیان داشتند منصرف شدند در نتیجه همین نطق. واگر هم چنین فکری نداشتند بهر حال اختیاراتی که خواستند برای کمیسیون مشترک دادگستری مجلسین بود همانطوری که الان بنده تقاضا میکنم همان کاری که ۱۵ سال تمام در دوره اعلیحضرت فقید شما کردید پدرشما ونمایندگانی که اینجا نشسته بودند واختیارات دادند بکمیسیون های دادگستری مجلس تمام دوره قوانینی که در اینجا هست شهادت میدهد به آنچه که بنده گفتم این نطق هم باعث افتخار بنده است که آن نطق را در آن روز که نماینده بودم در اینجا کردم واگر چنین فکری بود این فکر در مشیمه اشخاص بود و اصلا ظهور نکرد یک روز همین رامن از آقای گلشائیان پرسیدم گفتند که ازاول هم برای مجلس میخواستم نه برای خودم گفتم این درمملکت ما سابقه دارد درست شد آقا؟ پس اطاقی که قرائت فرمودید چون در خارج هم بعضی‌ها این عنوان را کرده بودند و این حرف‌ها را زده بودند بنده چون نظری نداشتم سکوت کردم ولی آقا که امروز فرمودید خیلی واقعاً از صمیم قلب از شما خوشوقت هستم این مطالب که یکی از افتخارات من است باز هم تکرار میکنم مطالبی که قرائت کردید دو جزء داشت یکی راجع بود به آزادی عنوان مطلب در مجلس شورای ملی که انشاءالله تعالی آقایان همیشه این آزادی را خواهید داشت واین آرزو را همه‌مان داریم و باید با تمام قوا سعی بکنیم که باشد دوم راجع بجلوگیری از دادن اختیارات بشخص اگر مخالفت دارید در این قسمت که عرض کردم دومرتبه قرائت بفرمائید تا مطلب برایتان روشن بشود اما دراصل مطلب حاصل کلام این است که بعضی از قوانین مفصل ما داریم من جمله از قوانینی که من تقدیم مجلس کردم تا این تاریخ یکی هست که در حدود سیصد ماده است روی یک سنت پارلمانی که بوده است همیشه اجازه میداده‌اند این نوع قوانین بعد از تصویب کمیسیون مجلس

بطور آزمایش بمورد اجرا در بیاید بعد از ۶ ماه یک سال دومرتبه به مجلس بیایند بنده هم همین استدعا را کردم نه کاری برخلاف سنت پارلمانی کردم ونه تغییر عقیده دادم جناب آقای مهندس فروهر آنچه را که میگویم رویش میایستم وعقیده دارم

مهندس فروهر - درهرصورت برای روشن شدن مطلب این توضیحات لازم بود.

رئیس - آقای دشتی موافقید؟

دشتی - موافق بلاشرط

رئیس - بسیار خوب بفرمائید باید بگوئید که موافقید واین را درپشت تریبون بفرمائید.

دشتی - ایشان فرمودند مخالف مشروط هستند از این جهت عرض کردم که بنده موافق بلاشرط هستم بنده امروز یک چند دقیقه‌ای دیر آمدم چون چند روزی حالم بد بود وخیال نمیکردم امروز موفق بشوم شرفیاب بشوم اما حیفم آمد که یک روز غیبت بکنم وبهتر این بود که زیر بار کسالت نروم وشرفیاب بشوم ومیآمدم اینجا که خوشبختانه رایحه طلبه‌ای را احتشام گردم آ وآن قرائت پیامی بود که انشاءالله راست باشد از آن میگذرم عرض کنم بحضورتان صحبت از لایحه‌ای بوده که اسمش را گذاشته‌ایم اختیارات بنده با این کلمه مخالفم اختیاراتی نبوده وکسی هم اختیاراتی نخواسته چون اخلاقاً وعملا از قدیم الایام ومخصوصاً این چند ساله اخیر با کلمه اختیارات مخالف بوده‌ایم حالا هم با این کلمه مخالفیم واسم این لایحه را بیخود گذاشته‌اند لایحه اختیارات وزیر دادگستری، همچو چیزی نیست عرض کنم آقای وزیر دادگستری کراراً یا در کمیسیون دادگستری خدمتشان بودیم و صحبت کردیم همیشه طرفدار بحث وانتقاد وزیر رو رو کردن مطالب بودند تا اینکه لوایح بطور حق وبدرستی تنظیم بشود وبیاید به مجلس شورایملی ودر اینجا هم بحث وگفتگو بشود از این جهت ایشان هیچ نگرانی ندارند که در کمیسیون نسبت به لوایح او بی اعتنائی می‌شود یا اینکه توجه نمی‌شود در کمیسیون دادگستری هم اشخاصی تشریف دارند که همه حقوقدان وهمه فهمیده وهمه عدالت پیشه هستند ودلشان نمیخواهد که عمل خلاف و عمل غلطی از نظر آنها بگذرد بنابراین اگر چنانچه آقای وزیر دادگستری تقاضا کردند که لوایحشان از تصویب کمیسیون دادگستری مجلسین بگذرد ومورد آزمایش قرار بگیرد بنظر بنده یکی از اعمال خوب آن وزیر و مجلس شورای ملی است زیرا که مطالب را مابحث می کنیم به بینید این را عرض کنم که بنده خودم یک وقتی مخالف بودم که در کارهای خوب دولت زیاد لازم نیست بحث کنیم اما در عمل توجه پیدا کردم که هر قدر در مطالب بیشتر بحث شود آن بهتر است ومطالب بیشتر حلاجی میشود که اینکه مادر شور یک لایحه‌ای برخوردیم باینکه ورشور اولش یک اشتباهی کرده بودیم بنده وجناب آقای مهدی نوری شجاعانه پریروز در کمیسیون اقرار کردیم که اشتباه کرده‌ایم مرد شجاع مردی است که گوش می‌دهد بحرف حق، باید اگر یکروزی اشتباه کرد ومتوجه اشتباه خودش شد باید بگوید که من اشتباه کردم واین نتیجه بحث وفحص است اگر آن لایحه یک شوری وبایک فوریت گذشته بود مانعی نداشتیم متوجه آن بشویم حالا هم وزیر دادگستری خوب جایش را گرفته میگوید اعضای کمیسیون دادگستری مجلس شورای ملی وکمیسیون دادگستری مجلس سنا بنشینند وبحث کنند گفتگو کنند نقادی کنند بیاورند بدهند دست ما که ما یک آزمایشی بکنیم درعمل هم اگر برخورد به اشکالاتی پیدا کردیم اصلاح بکنیم وبیاوریم از تصویب مجلسین بگذرانیم وبنظر بنده این راه یک راه بحث و فحص است اما نامه یا صورت جلسه بود، بنده نفهمیدم کدام بود که جناب آقای مهندس فروهر قرائت کردند عین آن یک مشروحه مفصل چاپی بود که بنده هم زیارت کردم یک عده‌ای نمیدانم ان شاءالله که مردمان خوش نیتی هستند این را چاپ کردند برای بنده هم فرستادند بنده نمیدانستم که امروز این لایحه مطرح است که بیاورم وبخوانم ما را قسم داده‌اند به قانون اساسی وچه وچه که در نظر بگیریم بنظر بنده آن آقایان هم که هستند باید توجه داشته باشند هیچ وکیلی برخلاف قانون اساسی قدمی برنمیدارد یا اینکه خدای ناخواسته خلافی بکند یا اینکه خلاف قسم خودش رفتار کند آنهم کمیسیون دادگستری که مطالب را بتمام معنی حلاجی می کند آنچه لازمه عدالت وشئون مجلس است آنطور رفتار کند کسی خلافی کرده‌اند که شما اینها را قسم میدهید بعلاوه اگر شما حرفی داشتید لازم بود به مقام ریاست بنویسید وبیاورید وایشان هم بتمام معنی میتوانست دستورات لازم بکمیسیون بدهد که توجه بیشتری کنند دیگر فرستادن یک همچو روزنامه‌ای مفصل و خوب و بد گفتن یا خاطره بیانات آقای دکتر هدایتی را درزمان وکالت بیان کردن موردی نداشت، عرض کنم بحضورتان بنظر بنده آقای وزیر دادگستری اختیارات نخواسته ومجلس هم با اختیارات مخالف است و معلوم است که کسی رأی به اختیارات خاص امید مدواین از مختصات ماست وآقای وزیر دادگستری هم تقاضا کرده که کمیسیون مشترک مجلسین رسیدگی کند وبعد آزمایش کنند مطلب دیگر اینکه چندی پیش وقتی همین لایحه درمجلس سنا مطرح بود مثل این که گفته شده است در آنجا یادم نیست کی گفته بنظرم یکی از فضلات خوب آنجا بیان فرمودند که بله لوایح دادگستری چون از مجلس نمیگذرد ایشان ناچار شده اند این را بخواهند این بنظر بنده دور از انصاف است واده‌ای نا روائی بوده جناب آقای دکتر هدایتی جنابعالی در کمیسیون دادگستری تشریف میاورید کدام یک از لوایح شما و چه لایحه‌ای در کمیسیون دادگستری مانده که آن شخص نماینده محترم این بیان را فرموده‌اند جنابعالی ملاحظه کرده‌اید که کمیسیون دادگستری چهار پنج ساعت در روز وهفته‌ای دومرتبه در مجلس کار کرده ومیکند وعده‌ای هستند که پا شکسته مجلس هستند ما هفته‌ای شش روز درمجلس هستیم و هفته‌ای دو روز خاص کمیسیون دادگستری است از این جهت فرمایش آن نماینده محترم درسنا هم بعقیده بنده موردی نداشته است و امید وارم که ایشان غرضی نداشته‌اند واگر ایشان اشتباهی کرده‌اند امید وارم این اشتباه را روزی برگردانند کمیسیون دادگستری مجلس شورایملی هر روزی که جلسه دارد چهار پنج ساعت کار کرده وبدون هیچگونه اعمال نظر وغرضی لوایح را حلاجی کرده وبیرون داده است از این جهت بنده از موافقین پر وپا قرص این لایحه هستم و کلمه اختیارات را عرض نمیکنم این لایحه‌ای است که اجازه میدهد مجلسین باید در لوایح دادگستری بنشینند وبحث کنند وآن را بنام آزمایش بدهند بدست وزیر دادگستری تا او هم آزمایشش را بکند و بیاورد مجلس از این جهت سوء تفاهمی بین اشخاص نشود.

رئیس - آقای عمیدی نوری

عمیدی نوری - بنده خواستم نظر جناب آقای مهندس فروهر را توجه کرده باشم درموضوع اختیارات، اختیارات دو قسم است یکی اختیارات بشخص است که خیال میکنم با تصمیم مجلس شورایملی یعنی مجلس دوره ۱۸ بود که رای دادکه لایحه لوایحی که دکتر مصدق به عنوان اختیارات تنظیم کرد برخلاف قانون اساسی وکان لم یکن است این اراده وتصمیم مجلس شورایملی است که با خاطره بد اختیارات که در این مملکت پیش آمده است آن خاطره را از بین برد وگفته است اختیارات کان لم یکن است وبرخلاف قانون اساسی است این یک نوع اختیارات است یک اختیاراتی هم هست که بکمیسیونها داده میشود یعنی مجلس شورایملی یا قوه مقننه به جزئی از واحد خودش یک اختیار آزمایشی میدهد البته نسبت باین موضوع هم اختلاف عقیده است ولی مجلس شورایملی نشان داده است که این یک عملی بوده است صحیح وبعضی‌ها مثل خودمن اعتقاد دارم که اختیار و حق توکیل صحیح نیست ولی این عقیده قضائی است عقیده فرد است وجای خود محفوظ و اما این مطلب بخصوصی که مربوط باین لایحه است وچون بحث کمیسیون دادگستری هم هست بنده وظیفه خودم میدانم که این مطلب را در اینجا تشریح کرده باشم چون درمجلس سنا همان طوری که جناب آقای دشتی اظهار فرمودند متأسفانه موقعی که این لایحه مطرح بود جناب آقای دکتر خوشبین که خودشان یکی از سناتورهای وارد بکار دادگستری هستند واز کار مجلس هم اطلاع دارند ایشان گفتند که این لایحه مطابق اصول نیست ولی چون در مجلس شورای ملی در کمیسیون دادگستری کارهای وزارت دادگستری معطل ماند ما ناچاریم این را تصویب بکنیم چون یک چنین مطلبی گفته شده است که بنظر بنده برخلاف آن جریان واقعی است که بوده وخیال میکنم ناشی از نقص اطلاعاتشان بود بنده لازم دانستم این مطلب را تشریح کرده باشم اگر خاطر آقایان نمایندگان محترم باشد درشور اول این لایحه اختیارات کمیسیون دادگستری یک گزارشی من تقدیم مجلس شورای ملی کردم و در آن گزارش ما صریحاً اعلام کردیم که در حال حاضر هیچ موضوعی در دستور کمیسیون دادگستری وجود ندارد یعنی کمیسیون دادگستری کمال موشکافی را در لوایح دارد واقلا هر جلسه‌اش چهار پنج ساعت طول میکشد وسر هر ماده‌ای ممکن است گاهی دو سه ساعت بحث شود این کمیسیون دادگستری هفته‌ای دو روز و هر جلسه چهار ساعت و پنج ساعت کار کرده ولوایح را رسیدگی میکند لوایح خودش را تمام کرده و گزارش خودش را تقدیم بمجلس شورای ملی کرده است واین لوایح در جلسات علنی با کمال توجه و دقتی که آقایان بلوایح دارند و با اعتمادی که باعضای کمیسیون خودشان دارند لوایح بیست سی ماده‌ای راحتی لایحه موجر ومستأجر بآن مهمی را بعلت همین اعتمادی که به رسیدگی کمیسیون دادگستری داشتند و خودشان اینجا توجه کردند و این گونه لوایح را تصویب کردند وتمام کردند بنابر این خواستم عرض کنم که نه کمیسیون دادگستری ونه مجلس شورایملی نه تنها کمترین مانعی در رسیدگی وتصویب لوایح دادگستری نبوده‌اند بلکه کمال حسن نیت وعلاقه ودقت را در سرعت رسیدگی ودقت در آن بکار برده اند والان هم که این لایحه تصویب خواهد شد مالفظ در انتظار لوایح جدیدی از طرف جناب آقای وزیر دادگستری هستیم که آن لوایح «لوایح فنی مربوط بخود دادگستری از نظر اصلاح قوانین اختصاصی کار دادگستری باشد وما آماده هستیم بعنوان عضو کمیسیون دادگستری پنج ساعت وشش ساعت در کمیسیون دادگستری بنشینیم و آن چنان لوایحی که بیشتر تأثیر در اخلاق و حق واصلاح دادگستری داشته باشد با کمال میل رسیدگی کنیم وتهیه آزمایش بعد تقدیم مجلس شورایملی شود بنابراین خواستم بنده

دراین موقع این مطالب راتشریح کرده باشم ودرصورت مجلس شورایملی منعکس باشد که مجلس شورای ملی و کمیسیون دادگستری کلیه لوایح مربوط بدادگستری را تابحال کارش راتمام کرده وقسمتی هم ازآن در دستوررسیدگی جلسه علنی است وامیدوار هستیم لوایح جدیدی که مؤثر در اصلاح کاردادگستری باشد جناب آقای وزیر دادگستری لطف کنند درآنجا هم بهمین کیفیتی که تابحال رسیدگی شده رسیدگی خواهدشد ودررسیدگی کمیسیون دادگستری هم هیچگونه حرفهائی و یاامذاکراتی که خارج از موضوع باشد اثری ندارد وما همان وقت هائی که داشتیم داریم ووقتمان هم صرف رسیدگی بکلیه لوایح مفصل یا کوتاه خواهدشد .

رئیس - آقای صدرزاده (صدرزاده موافقم) آقای ارباب

ارباب - بخاطر آقایان محترم هست یك تبصره‌ای بنده پیشنهاد کرده بودم که چنانچه درانقضای مدت یکسال لایحه قطعی را بمجلس نیاوردند آن لوایحی که گذشته اعتبارندارد اعتبار این اختیارات تامدت یکسال است وبعد ازیکسال نیست به این دلیل این پیشنهاد را تقدیم کردم که بسیار لوایح وقوانین آزمایشی آمده دراین مجلس سال‌های متمادی مورد استفاده قرارمیگیرد وقراربوددرموعدمعین لایحه قطعی رابیاورد بمجلس شاید هنوز هم آقایان نمایندگان محترم که وکالت دادگستری میکنند بهتر ازبنده میدانند که هنوز هم قسمتی ازآن قوانین آزمایشی مورداستفاده قرار گرفته است وقراردادودروزی در کمیسیون . این پیشنهادبنده مطرح شد که نیم ساعت قبل از آن بنده رادعوت کرده بودند طبیعی است این دعوت بایستی لااقل یك روزقبل ازتشکیل کمیسیون ازبنده شده باشد دعوت نامه رانیم ساعت قبل ازتشکیل کمیسیون به منزل بنده فرستادند طبیعی است که بنده هم منزل نبودم ونتوانستم در کمیسیون حاضرشوم واستدلال کنم بنابراین مورد توجه قرارنگرفت فقط این یك تذکر دارم که اگر درانقضای یك سال قانون قطعی ولوایح آزمایش شده را بمجلس نیاوردند دیگر دارای اعتبارنخواهد بود (دشتی - نقض غرض است)

رئیس - آقای صدرزاده

صدرزاده - راجع باین قسمت از بیانات جناب آقای دکتر هدایتی که در مجلس شورای ملی بیان فرموده بودند قرائت شد دراینجامن یك تذکر اساسی دارم میخواهم ببینم اگر یك فردی دریك موقعی یك عقیده‌ای داشت وبعدبجهات ودلایلی تجدید نظری درعقیده‌اش کرده باشد این گناهی کرده است؟ یاباید یك جمودی داشت که اگر انسان پنجاه سال پیش یك فکری داشته باشد باید حتماً تاپنجاه سال دیگر آن عقیده را رعایت کند اگر یك وقت تشخیص داد و جهات ودلایلی پیدا شد که درطرز تشخیصش تغییری پیدا شد چه مانعی دارد نظر خودش راتغییر بدهد حتی مجتهد وعالم هم ممکن است درفتاوی خودشان تجدید نظر کنند این جرمی نیست تازه آن موضوعی هم که جناب آقای وزیر دادگستری فرمودند بااین مسأله لایحه اجازه اجرای لوایح تنافی ندارد وبنظر بنده اگر تنافی هم میداشت اشکالی نبود بنده امروز عقیده‌ام این است که بیان میکنم سابقاً هم گفته‌ام اصلا این اشتباه است که میگویند اختیار میدهیم بکمیسیون دادگستری برای تصویب لوایح یك چیز چیزی نیست این لوایح رامی آورند بکمیسیون وبهرحال کمیسیون این وظیفه را دارد که رسیدگی بکند فقط یك اجازه می‌دهند به وزیرمربوطه که این لوایحی که در کمیسیون دادگستری مورد تصویب واقع می‌شود بنحو آزمایشی اجرا کنند تابیاید درمجلس شورای ملی ، درمجلس شورای ملی رسیدگی خواهد شد کافه ناس مطلع خواهدشد بعدازاینکه بمجلس سنا هم رفت ودرآنجا هم رسیدگی شد وبتوشیح ملوکانه رسید آن وقت صورت قانون تمام عیار پیدا می کند که دیگر نقص و عیبی پیدا نخواهد کرد این ازلحاظ بحث حقوقی، اما ازلحاظ سابقه وسنت ازدورره اول مجلس شورای ملی این سنت راجع بقوانین دادگستری وجود داشته است قانون آئین دادرسی مدنی وقانون اصول محاکمات جزائی اینها قبل ازدوره مرحوم داورنبوده است در آن موقعی بوده که مرحوم مشیرالدوله و مرحوم مؤتمن الملك درمجلس بوده‌اند واین قوانین را تصویب فرموده‌اند . بعد درزمان داور درزمان اعلیحضرت فقید قسمتی از قوانین بااختیار کمیسیون دادگستری بصورت آزمایشی تصویب شده که بعضی ازآنها الان هم اینجا درجریان است . خلاصه بنده می‌خواهم این اشتباه را رفع کنم اختیاری داده نمی‌شود که کمیسیون دادگستری قانونی تصویب کند هیچ چنین چیزی نیست بلکه کمیسیون مجلس شورای ملی وظیفه خودش را انجام میدهد نهایت اجازه داده میشود که آن وظیفه را اجرا بکند تاقانون بیاید بمجلس شورای ملی وجریان قانونی خودش را طی کند اما نکته‌ای که راجع بجناب آقای دکتر خوشبین فرمودند من این نکته را باید تذکر بدهم من شخصاً برای ایشان احترامی قائل هستم وایشان را ازقضات دانشمند وبسیار با کفایت میدانم وشخصیت قضائی ایشان موردانکار نیست ودرآنجا هم معلوم شد بیانات ایشان را باشتباه درروزنامه نقل کرده بودند این بود که درجلسه بعد مجلس سنا هم ایشان این مطلب را تصریح کرده‌اند که هیچگونه نظری نداشته‌اند بنا براین دیگر موردی ندارد که ازایشان ذکری کنیم اما راجع به پیشنهاد جناب آقای ارباب خواستم تذکر بدهم بااین که تشریف نداشتند کمیسیون دادگستری روی پیشنهاد جنابعالی بحث مفصلی کرد ملاحظه بفرمائید جناب آقای ارباب یك لایحه‌ای رابنحو آزمایش دولت می‌آورد و رسیدگی میکنند بعد از یك مدت معینی باید بیاید وجریان قانونی خودش را طی کند ممکن است انقضای این مدتی راکه معین میکنید با تعطیل مجلس مثلا تابستان تقارن پیدا کند و این مهلت تمام بشود طبعاً یك خلائی پیدا می‌شود این است که درتمام قوانینی که بتصویب کمیسیون موکول میکنیم که اجرا بشود ما باید این شرط را بکنیم که این قانون مادام که بتصویب نهائی نرسیده قابل اجرا باشد برای اینکه خلائی پیدا نشود قانونی است اجرا می‌شود ومردم به آن عادت میکنند یك حقوقی برطبق آن بوجود می‌آید آن وقت اگر یك فترتی بود آن حقوق ازبین خواهد رفت این بود که پیشنهاد جنابعالی نه اینکه مورد رسیدگی واقع نشده مورد رسیدگی واقع شد ولی اظهار عقیده شد که این پیشنهاد موردندارد خواهش میکنم که جنابعالی هم ازاین پیشنهاد صرفنظر بفرمائید .

رئیس - دیگر کسی اجازه صحبت نخواسته رای گرفته می‌شود بورود درماده واحده آقایانی که موافقند قیام کنند (اکثر برخاستند) تصویب شد کلیات آخرمطرح است .

رئیس - آقای مهندس هدایت

مهندس هدایت - عرض بنده خواستن یك توضیح مختصری است جناب آقای وزیر دادگستری و آن این است که بعضی ازلوایحی که جنابعالی تقدیم کرده اید یابمجلس شورایملی ویابمجلس سنا ودر یکی ازدو مجلس بتصویب رسیده وحالا بمجلس دیگر ارجاع شده است وخودحضرت عالی هم و آقایان نمایندگان محترم هم تصدیق دارند که راجع باین لوایح که بعضی هایش هم بسیارمفصل بوده وزحمت کشیده شده وقت صرف شده وقسمتی از امر قانونگذاریش انجام شده است حالا حضرتعالی چه نظری دارید آیا نظر دارید که این قبیل لوایح را دو مرتبه ارجاع بکمیسیون نمائید چون اختیار بجنابعالی داده شده است درنظر دارید که این قبیل لوایح را بکمیسیون مشترك ارجاع بفرمائید و لایحه‌ای که قریب پنجاه درصد از کارش انجام شده دوباره بیاید بصورت یك لایحه یا اینکه این قبیل لوایحی که دریکی از مجلسین بتصویب رسیده درنظر دارید که همینطور جریان قانونی خودش را ادامه بدهد بنده یك مثال خدمت جناب عالی میزنم این از اختیارات جنابعالی است برای اینکه نوشته شده است مجلسین اجازه میدهند که لوایح اینکه وزیردادگستری فعلی برای اصلاح یاتکمیل قوانین وسازمانهای دادگستری و ثبت اسناد واملاك بمجلس تقدیم نموده یا ازتاریخ تصویب این قانون تقدیم می‌نماید بنابراین یك لایحه‌ای مثل لایحه روابط موجر ومستأجر که یك لایحه بسیار مفصل ومهمی بوده است وخود حضرتعالی می‌دانید در مجلس شورای ملی روی این لایحه زحمات بسیار کشیده شده ویك لایحه بسیارخوبی ازتصویب مجلس گذشته است و رفته است بمجلس سنا و آقایان نمایندگان نظرباشان مورد بحث واقع شده است جناب آقای عبدی‌نوری که معبر کمیسیون بوده‌اند واردهستند و خود حضرتعالی هم وارد هستید حالا این لایحه که قریب پنجاه درصد ازکارش تمام شده است آیا حضرتعالی درنظر دارید که اینرا دومرتبه ارجاع بفرمائید بکمیسیون مشترك قوانین دادگستری که درآنجا این لایحه پس ازتصویب کمیسیون مشترك بصورت آزمایش دربیاید یا اینکه احیاناً درنظر دارید که این لایحه امر قانونگذاری خودشرا ادامه بدهد چون نظر جنابعالی تسریع درامر تصویب قوانینی است که برای دادگستری لازم است اینرا توجه بفرمائید که اگر یك تفکیکی قائل بشوید این بصلاح کارمملکت است باین معنی که اگر قوانینی که دریکی ازمجلسین تصویب شده باشد درمجلس دیگر کارخودش را ادامه بدهد ضمناً قوانین جدیدیکه تقدیم میکنید باقوانینی که هنوز ازهیچیك ازمجلسین نگذشته است این در کمیسیون مشترك مطرح بشودو این بصلاح نظرخودتان ومملکت است .

رئیس - رای نهائی گرفته می‌شود بماده واحده آقایانیکه موافقند قیام بفرمایند (اغلب برخاستند) تصویب شد بدولت ابلاغ میشود آقای وزیر دادگستری

وزیردادگستری - بنده ازاظهاری که ازطرف نمایندگان محترم برای تصویب این لایحه بعمل آمد تشکروسپاسگزاری می کنم آقایان محترم بخاطر دارند که در دهروز پیش که بنده اینجا من باب وظیفه‌ای که بعهده داشتم گزارش اقدامات بیست ماهه دادگستری را بعرض رساندم ملاحظه فرمودید آنچه که احتیاج بگذراندن قانون نداشت قسمت عمده‌اش در ظرف این ۲۰ ماه درروزارت دادگستری انجام شد وباز هم بنده توضیح دادم که بعضی از لوایح اینکه تقدیم یکی ازمجلسین کرده‌ام تاکنون بموقع اجراء در آمده یعنی از تصویب نهائی مجلسین گذشته البته لوایح زیادی مانده که مورد احتیاج هست وهمینطور که جناب آقای صدرزاده اینجا توضیح دادند اساساً بعضی ازقوانین ازجمله قوانین راجع بدادگستری ایجاب میکند که بعد از اینکه بموقع اجرا درآمد بطور آزمایش باشد تا نواقص آن در عمل رفع بشود وبعداً بطور قطعی تقدیم مجلسین بشودو این بهیچ وجه دلیل ضعف لایحه یاعدم توجه تهیه کنندگان آن نیست

برای اینکه لوایح بسیار مفید مثلا همین لایحه موجر و مستأجر چند دفعه تا بحال آمده است بعدمواجه شده است بااشکالات عملی و دومرتبه بمجلس آمده است درحالی که اگر جنبه آزمایشی داشت و یك مرتبه بمورد اجرا درمی‌آمد و در عمل نواقص آن معلوم میشد درموقعیکه دفعه‌ثانی تقدیم مجلس میشد نواقص آن رفع میشد اماراجع بسؤالی که نماینده محترم آقای مهندس هدایت فرمودند عرض میکنم که جواب این سؤال درخود این لایحه داده شده است در خوداین لایحه برای وزیر دادگستری اختیار قائل شده است منظور مادر اینجا سرعت بوده آنچه که بنظرمیرسد جریان عادی خودش را طی کرده است وبفرمایش سرکار بیش از پنجاه درصد واقعاً از لحاظ وقت صرف شده و اگر بتصویب مجلس دیگر برسد بموقع اجرا درخواهد آمد دراین مورد اگرلازم نبود جریان عادی خودش را طی خواهد کرد بهرحال طبق این قانون بسته بنظر وزیر دادگستری است

رئیس - آقای دکتر دادفر

دکتر دادفر - نامه‌ایست از طرف کمك پرستاران بیمارستانهای تابعه وزارت بهداری که تقدیم میکنم

۶- تقدیم یك فقره سؤال بوسیله آقای بهبهانی

رئیس - آقای بهبهانی

بهبهانی - سؤالی است از وزارت فرهنگ که تقدیم میکنم

۷- شور اول گزارش کمیسیون نظام راجع بخدمت نظام وظیفه مشمولین ازدیپلمه به بالا

رئیس - گزارش کمیسیون نظام راجع بخدمت نظام وظیفه مشمولین دیپلمه ببالا مطرح است قرائت میشود

(بشرح ذیل خوانده شد)

گزارش از کمیسیون نظام بمجلس شورای ملی

کمیسیون نظام لایحه دولت راجع بقانون خدمت نظام وظیفه مشمولین فارغ‌التحصیل دیپلمه ببالا را باحضور آقای وزیر جنك مورد شور و رسیدگی قرارداده وپس ازمذاکرات لازم لایحه راعیناً تصویب نموده اینك گزارش آنرا بمجلس شورایملی تقدیم میدارد

ماده ۱- ازتاریخ تصویب این قانون مدت خدمت نظام وظیفه برای مشمولینی که مدارك تحصیلی آن ها معادل دیپلم دوره کامل متوسطه و یاباالاتر است بشرح زیر تعیین میگردد :

الف- دوره زیر پرچم ۱۸ ماه

ب- دوره احتیاط پس ازپایان زیر پرچم دوره احتیاط چهارده سال

پ- دوره ذخیره یکم پس از پایان دوره احتیاط

ت- دوره ذخیره دوم پس ازپایان دوره ذخیره اول تااول فروردین ماه سالی که درطی آن چهل وشش سالگی شروع میشود .

ماده ۲- دانشگاهها - وزارت فرهنگ و سایروزارتخانه ها و مؤسسات دولتی وبنگاه های ملی که با موافقت وزارت فرهنگ آموزشگاههای اختصاصی دارند موظفند اسامی کلیه محصلین مشمول و کلیه فارغ‌التحصیلانی را که مدارك تحصیلی آنان معادل دیپلم دوره کامل متوسطه ویاباالاتر بوده ودر سنین مشمولیت باشند در مهرماه هر سال باداره نظام وظیفه ارسال دارند

ماده ۳- اداره نظام وظیفه کلیه مشمولین فارغ‌التحصیل مصرحه درماده ۲ این قانون را که پس ازرسیدگی‌های قانونی از لحاظ انجام خدمت نظام وظیفه بلامانع شناخته میشوند جهت طی دوره آموزش مقدماتی نظامی بمراکز آموزش مربوطه اعزام خواهند داشت .

ماده ٤- بعداز پایان دوره آموزش مقدماتی نظامی کلیه فارغ التحصیلانی که ارزش تحصیلی آنها معادل لیسانس ویاباالا تراست برای طی دوره مربوطه به آموزشگاه های افسری اعزام ودرصورت موفقیت در آزمایشهای این دوره بدرجه ستوان دومی مفتخر گردیده و بقیه خدمت زیر پرچم خود را با درجه مزبور انجام خواهند داد .

تبصره - فارغ‌التحصیلانی که برابر مقررات این ماده به آموزشگاههای افسری اعزام میشوند چنانچه درآزمایشهای نهائی مردود شوند بدرجه ستوار یکمی مفتخر خواهند شد

ماده ٥- چنانچه تعداد فارغ‌التحصیلان مصرحه در ماده ٤ این قانون احتیاجات کادر افسری وظیفه را تأمین ننماید کسری تعداد موردنیاز ازبین فارغ‌التحصیلانیکه ارزش مدارك تحصیلی آنان کمتر از لیسانس میباشد با توجه بمدارج تحصیلی آنان و احتیاجات رشته‌های مختلفه ارتش انتخاب و برای طی دوره مربوطه به آموزشگاههای افسری اعزام و درصورت موفقیت درآزمایش های این دوره بدرجه ستوان سومی مفتخر شده وبقیه خدمت زیر پرچم خود را بادرجه مزبور انجام خواهند داد

تبصره - فارغ التحصیلانیکه برابر مقررات این ماده به آموزشگاههای افسری اعزام میشوند چنانچه در آزمایشهای نهائی مردود شوند بدرجه استوار دومی مفتخر خواهند شد .

ماده ٦- پس ازتأمین کسری احتیاجات کادر افسرای وظیفه برابر ماده ٥ این قانون باقیمانده فارغ‌التحصیلان جهت تأمین کادر گروهبانی به آموزشگاههای گروهبانی معرفی وپس ازطی دورهٔ مربوطه بترتیب ارجحیت باتوجه بنتیجهٔ آزمایش های این دوره بدرجات گروهبان یکمی و گروهبان دومی و گروهبان سومی مفتخر وبقیهٔ خدمت زیر پرچم خودرا با درجات مزبور انجام خواهند داد .

ماده ۷- مدت دورهٔ آموزش مقدماتی نظامی ودوره‌های آموزشگاههای افسری و گروهبانی در مورد مشمولین مصرحه در این قانون بنابمقتضیات بوسیلهٔ وزارت جنك تعیین خواهد شد .

ماده ۸- میزان حقوق کسانیکه برابر مقررات این قانون برای انجام خدمت زیر پرچم اعزام می‌شوند بشرح زیر تعیین میگردد :

الف - درمدت طی دورهٔ آموزش مقدماتی نظامی معادل نصف حقوق مبتداء (مندرج درماده ٥١ قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی) .

ب - در مدت طی دوره آموزشگاه های افسری معادل حقوق دانشجویان آموزشگاه های افسری جزء کادر ثابت .

ج - در مدت طی دوره آموزشگاه های گروهبانی معادل حقوق دانش - آموزان آموزشگاههای گروهبانی کادر ثابت .

د - پس از نیل بدرجه افسری و یا درجه‌داری تاموقع ترخیص ازخدمت زیر پرچم معادل حقوق افسران ودرجه داران همدرجه خود درکادر ثابت .

تبصره - مقررات بند (د) این ماده درمورد افسران ودرجه‌داران مزبورعلاوه بر دوره زیر پرچم در ادوار احتیاط و ذخیره نیزدرصورت احضار آنان لازم‌الرعایه خواهد بود .

ماده ۹- کلیه فارغ‌التحصیلان مصرحه درماده ۱ که از تاریخ اجرای این قانون به‌بعد برای انجام خدمت زیر پرچم اعزام میشوند مشمول مقررات این قانون خواهند بود .

تبصره ۱ - فارغ‌التحصیلانی که در تاریخ اجرای این قانون مشغول انجام خدمت زیر پرچم هستند تا موقع ترخیص تابع قوانین ومقررات قبلی خواهند خواهند بود .

تبصره ۲- فارغ التحصیلان مشمول مقررات تبصره ۱ پس ازترخیص ازخدمت زیرپرچم وهمچنین فارغ‌التحصیلانی که قبل ازتاریخ اجرای این قانون خدمت زیرپرچم رابپایان رسانیده‌اند ازنظراحتساب ادوار احتیاط وذخیره مشمول مقررات این قانون خواهند بود .

ماده ۱۰- نحوه اجرای این قانون ضمن آئین نامه‌ای که بوسیله وزارت جنك تدوین میگردد مقررخواهد شد .

ماده ۱۱- ازتاریخ اجرای این قانون کلیه قوانین ومقرراتی که با آن مغایرت دارند ملغی میگردند .

مخبر کمیسیون نظام- بزرك ابراهیمی

رئیس- آقای صدرزاده

صدرزاده- بنده در عین حال که مسئله نظام وظیفه را یك وظیفه مقدس ملی میدانم وحتی ازلحاظ دیانت هم یك وظیفه مقدس میدانم ولی خواستم جناب آقای وزیر جنك به بنده یك توضیحاتی بدهند مطابق قانون که بنده سابق مطالعه کرده‌ام این مشمولین دیپلمه مثل اینکه بایك رتبه هاومقامات بالاتری واردخدمت میشوند ولی در این قانون حاضر که تقدیم مجلس شده مثل اینکه اینهارا بایك مقام پائین تری بکار میگیرند بادرجه گروهبان دوم یا گروهبان یکم وچون بنده ازجزئیات آن اطلاعی نداشتم و می‌خواستم درموقع رای دادن با اطلاع کافی تصمیم بگیرم ونسبت به آن رای بدهم این است که ازجناب آقای وزیرجنك تقاضامی کنم که دراین خصوص یك توضیحاتی لطف بفرمایند .

رئیس- آقای وزیرجنك

وزیرجنك (سپهبدوثوق) - بنده خیلی خوشوقتم وتشکر میکنم که این توضیح را خواستند برای اینکه وقتی برای شخص جنابعالی یك سوء تفاهمی ایجاد شده باشد درموضوع روشن نباشد قطعاً ممکن است برای خیلی هااین سوءتفاهم باشد بنا براین خواستم عرض کنم برخلاف آنچه که در نظر اول بنظر می‌آید تقدیم این لایحه فقط و فقط از لحاظ توجه خاصی است که دولت ومخصوصاً شخص اعلیحضرت همایونی به طبقه تحصیل کرده دارند بطورخلاصه باید عرض کنم که ماهیچ احتیاجی نداشتیم که این لایحه را تقدیم کنیم اگر این نظر و توجه خاص به طبقات تحصیلکرده نبود چون ماباقانون موجود فعلی مااختیار داشتیم تمام محصلین دیپلمه لیسانسیه ودکتررا بخدمت احضار کنیم بعدبین آنها آنهائی راکه نمراتشان بالاتر است ودرآزمایش‌ها موفقیت پیدا کرده‌اند انتخاب بکنیم ومابقی را تمام گروهبان درنتیجه بطوریکه عملاهم این کار شده منتهی نه بمقیاس خیلی بزرك معمول بوده اند درنتیجه چه پیش می‌آمد برای طبقه تحصیلکرده این ترتیب پیش می‌آید که بایستی اورادوسال تمام بادرجه گروهبانی خدمت بکنند ثانیاً باحقوق گروهبان وظیفه یعنی بین بیست الی چهل تومان حقوق ازطرف دیگر این طبقات تمام ناراحت وبلاتکلیف بوده‌اند چه بسا گزارشهائی رسیده از طرف همین طبقات که چرا ما را از خدمت سربازی محروم می کنید اخیراً بوسیله یکی از نمایندگان محترم از طبقات دیپلمه های آذربایجان یك چنین گزارشی آمده بود (مهندس اردبیلی - بوسیله بنده) بنابراین باستثنای یك عده معدودی که میل نداشتند خدمت وظیفه را زیاد استقبال کنند عموم جوانهای مملکت عموم طبقات منورالفکر وتحصیل کرده شایق خدمت سربازی هستند که (صحیح است) چون این وظیفه‌ای است

که برای هر کس لازم است و چون وظیفه هم هست دولت باید درمقابل این وظیفه پاداش بدهد هرفد ایرانی موظف است مطابق قوانین مختلف کشورهای دنیا یک سال ونیم دوسال و گاهی بیشتر از عمر خودش را فدای خدمت بمملکت بکند بنابراین خیلی صحیح بود که ما همانطور که عرض کردم این لایحه را نمیدادیم که مطابق قانون فعلی این کارهادیش را طی کند و تحمیلی هم بوجود مملکت نمیشد حالا ما آمدیم برای اینکه این اشخاص چون تحصیل کرده و وطبقه ممتازهستند محروم از خدمت نظام و سرگردان و بلاتکلیف نمانند به محض اینکه معرفی شوند تکلیفشان روشن شود یا معاف دائم بشوند بروند پی کارخودشان یاخدمت بکنند ودر این مدتی که خدمت میکنند حقوقی بدهیم که امرار معاششان بطور خوبی برگزار بشود یعنی حقوق گروهبانی کادر ثابت که درحدود دویست الی چهارصد تومان است بآنها بدهیم البته کادردائم بیشتر میگیرد روی سنوات خدمت ومزایای دیگر ولی این آقایان که برای خدمت هیجده ما تا دوسال پی آیند تاچهار صدتومان حقوق میگیرند و بنظرمن کمك مؤثری بطبقه تحصیل کرده می شود درصورتی که مطابق قانون گروهبان می شوند حق این بود دو سال خدمت میکردند ولی به موجب این قانون با توجه خاصی که اعلیحضرت همایونی بطبقات تحصیل کرده دارند خواستند که یك امتیازی برای آنها قائل بشویم گفتم که هیجده ماه خدمت کنند (صدرزاده- آنهائی که فعلا تحت خدمت هستند چطور؟) تغییر درقانون ملاحظه فرمودید آنهائیکه الان مشغول خدمت هستند مشمول نمیشوند یك نظر دیگر یکه در تقدیم این لایحه بود تأمین کادر گروهبانی احتیاط ارتش بود اولا این را عرض کنم که گروهبان شدن بنظر ما یك افتخار خیلی بزرگیست درجه گروهبانی کم درجه ای نیست استخوان بندی ارتش را کادر گروهبانی تشکیل میدهد ماهم تمام تلاش های خودمان را کرده ایم که آنچه ازما ساخته است این طبقه در رفاه و آسایش زندگی کنند و وسایل زندگانیشانرا وسطح زندگانیشانرا روز بروز بالاتر ببریم گروهبانی افتخار خیلی بزرگیست و چیزمهمی است اینرا هم باید عرض کنم که فقط درارتش نیست که ما دیپلمه هارا میگوئیم گروهبان بشوند سطح معلومات در کشور باندازه ای بالا رفته است در درتمام شئون مملکت محسوس میشود سابقاً کسی که دیپلم شش ابتدائی داشت خیلی درها رویش باز بود امروز دیگر جائی واهش نمیدهند دیپلم متوسطه امروز دیگر چیز مهمی نیست که ما بگوئیم دیپلمه ها افسر بشوند افسرهای ما امروز تمام دردانشکده افسری اول لیسانسیه درعلوم میشوند بعد افسر میشوند آنوقتی که ما دیپلمه هارا افسر می کردیم دوره دانشکده دو سال بود وافسر میشدند ودررشته های مختلف خدمت میکردند امروز افسرهای ما بعد از طی کامل دوره متوسطه می آیند سه سال دردانشکده افسری خدمت می کنند تحصیلات دراین سه سال قسمت اعظمش فرا گرفتن معلومات عمومی است یعنی تطبیق می کند با معلومات یك لیسانسیه درعلوم بعد تازه یك رشته انتخاب می کنند شش ماه کار صنفی ورسته ای می کنند وبعدهم در تمام ادوار خدمت دوره های مختلف می بینند اسلحه مروز نظام باندازه ای متنوع شده باندازه ای وسایل تکمیل شده که دیگر با دیپلم ابتدائی ومتوسطه واینها برای فرا گرفتن نسبت به آنها کافی نیست بنده یك مثال شخصی را اینجا میخواهم عرض کنم دروقتی که بنده تصدیق شش ابتدائی را گرفتم سرینفکای مدرسه سن لوئی بود از لحاظ عشق وعلاقه ای که آن موقع بخدمت نظام داشتم خیلی میل داشتم واردخدمت نظام آنروز بشوم مخصوصاً که لباسهای آنروز خیلی زیبا و وقشنك بود رفقای من میگفتند حیف نیست شما با این معلومات بروید نظامی بشوید معلومات من شش ابتدائی بود بتدریج هفت سال دیگر تحصیل کردم تصدیقهای دوره متوسطه را گرفتم تحصیلات دیگری کردم تازه وقتی وارد نظام شدم هنوز هم باید اقرار بکنم:

تا بدانجا رسید دانش من
که بدانم همی که نادانم

باید اقرار بکنم هنوزهم معلوماتی را که امروزه برای یك افسر شاید لازم هست من نتوانستم بدست بیاورم برای اینکه سطح معلومات نظام خیلی بالاست قسمتهای فنی آن زیاد است بنابراین بنظر بنده این لایحه یك لایحه ای است که هم بنفع ارتش شاهنشاهی وتقویت کادر ارتش است وهم ازطرف دیگر رفاه و فارغ شدن از بلاتکلیفی طبقه تحصیل کرده که هم تکلیفشان زودتر روشن بشود و هم مزایای مادی خدمتشان طوری پیش بینی شده که دراین مدت ناراضی نباشند.

رئیس- آقای بهبهانی

بهبهانی- عرض کنم مطالبی که بنده در کلیات میخواستم صحبت کنم تقریباً همان مطالبی بود که جناب آقای صدرزاده فرمودند متأسفانه فرمایشات سپهبد وزیر جنك بنده را قانع نکرد (صدرزاده- ولی بنده قانع شدم) موجب اظهار اقانع کرد بنده عرض نکردم جنابعالی قانع نشدید خودم راعرض کردم قانع نشدم نسبت با آن مطالبی که فرمودند بنده تصدیق میکنم براین که فعلا سطح معلومات اشخاصی که دیپلم میگیرند وتحصیل کرده هستند تبتر تحصیل نسبت بسابق فرق کرده ولی حد بالا رفته نه اینست یعنی اگر جنابعالی تناسب دیپلمه های امروز را با افراد مملکت بسنجید و دیپلمه های ۱۵ سال یا ۲۰ سال پیش راهم باهم بسنجیم ملاحظه خواهید فرمود از نظر تناسب یا تغییر نکرده یا یك مقدار کمی تغییر کرده بنده متأسفانه آمار درست دستم نیست و نمی دانم براینکه ما امروز تحصیل کرده چقدر نسبت به افراد مملکت داریم آمارش چیست ولی قطع دارم از صدی ۷ یا صدی ۱۰ تجاوز نمی کند باملاحظه این مطلب و توجه به این موضوع می خواهم خاطر محترم را باین مطلب متوجه کنم که در موقعی که این قانون برای نظام وظیفه وضع شده که اشخاص تحصیل کرده از دیپلمه و لیسانسیه و دکتر بدرجه افسری نائل بشوند و این افتخار را پیدا بکنند آن مسلماً دو جزء مهم داشته یك جزءاش عبارت از احتیاجی است که ارتش به افسر داشته و بنظر بنده یك جزء مهمتر داشته و آن این است که تحصیلکرده ها را در این مملکت تشویق بکنند و اشخاصی را که بتحصیل رغبتی نشان نمی دهند از این راه رغبتشان را زیاد بکنند از این جهت این عامل مهم در مملکت هنوز از بین نرفته و این باقی است باید در تمام شئون مملکت این حس رغبتی را که نسبت بجوانها هنوز بآن پایه ممالك بزرگ عالم نرسیده این را بانحاء مختلف پیدا کرد و یکی از این راهها همین است بنده بمفهوم مخالف این مطالب را نمی گویم ونه صلاح است که بگویم که بین دیپلم ولیسانس فرق گذاشتن لیسانسیه ها را افسر کردن ودیپلمه ها را نکردن ممکن است یك چیزهائی هم ایجاد بشود بنده کاری ندارم ولی جناب آقای وزیر جنك متأسفانه مملکت ما طوری است که دیپلم خیلی زیاد است ولی لیسانسیه خیلی کم است برای اینکه مجال تحصیل ندارند شما در دانشگاهها تشریف ببرید درسال اول تحصیلی ببینید چند درصد از دیپلمه ها را برای تحصیل دانشگاه میبرند و چند درصدشان باقاصله بسیار زیادی اینها مجبورند توی خیابان بگردند وراه تحصیل برای اینها موجود نیست و این کمال تأسف است آن هائی که تمکن دارند باید اولادهای خودرا بخارج بفرستند وپنج درصدهم ازاین متمکنین بیشتر نیستند وبود وپنج درصد ازاین اشخاص باید راه بروند و بگردند وچه بهتر که اینها را تشویق بکنید در موقعی که بایستی در خیابان راه بروند بادرجه افسری برای مملکتشان خدمت بکنند بنده خیال می کنم در موقعی که احتیاج پیدا شود یعنی در موقعی که صنوف مختلف نظامی اعم از افسر و تا بین و کیل و سایرین برای جنك یا دفاع از مملکت آماده شوند آنجا فرقی بین جنابعالی یا یك تا بین نیست همه در راه انجام خدمت برای مملکتشان خواهند کوشید وغیر نظامی هم همینطور است بشرائط نظامی البته برای همه قابل احترام است وهمه احترام می کنند ولی بنده خیال می کنم اگر چنانچه این وابه صورت قانون در نیاورده بودند وبه صورت امتحان بود و یك اشخاص بیشتری را به درجه افسری اظهار داده بودند هم برای مملکت بهتر بود و هم تشویقی بود برای محصلینی که بدرجه دیپلم نائل بشوند این بود عرض بنده.

رئیس- آقای صارمی

وزیر جنك- اجازه می فرمائید

صارمی- بنده فعلا عرضی ندارم تا آقای وزیر جنك مطالب خودشان را بفرمایند.

رئیس- آقای وزیر جنك بفرمائید.

وزیر جنك- یك قسمت از فرمایشات جناب آقای بهبهانی مربوط بوزارت فرهنك است که البته در این قسمت سعی ومراقبت کامل می شود وسعی خواهد شد که حتی المقدور دانشگاه توسعه پیدا کنند ودیپلمه های ما مجال داشته باشند که بتوانند بتحصیلاتشان ادامه بدهند که آن موضوع جداگانه ایست ولی آنچه که مربوط بدیپلمه هاست که اینها بتوانند خدمت بکنند نظر جنابعالی در همین لایحه تأمین است یعنی در ماده ۵ ذکر شده که تاحدی که احتیاج اشته باشیم در کادر افسری حتی از دیپلمه ها هم خواهیم گرفت که افسر خواهند شد و بدینترتیب البته سعی خواهد شد که آنچه مقدور است طوری این عمل انجام بشود که باعث تبعیض نباشد روی امتحانات وآزمایشات آنها تحصیلاتشان کامل تر است بدرجه افسری مفتخر شوند وآنهائی که یك قدری ضعیف هستند بکادر گروهبانی بنابراین نظر جنابعالی تأمین است ولی از نظر آمار خواستم عرض کنم که ملاحظه بفرمائید تاچه حد سطح تحصیلات بالا رفته است ووسائل تحصیل زیاد شده است درسنوات قبل درحدود ۲۵۰۰ یا ۳۰۰۰ نفر دیپلمه مشمول بودند که ما به ۶۰۰ نفر احتیاج داشتیم درسال ۴۸ هفت هزار نفر دیپلمه بودند که ما ۶۶۰ نفر گرفتیم بنابر این بطوری که توجه فرمودید درتمام کشور مردم بیشتر شائق بتحصیل هستند و از طرف دولت باجدیتی که آقای وزیر فرهنك دارند ودیپلمه تحصیل هستند وازطرف دولت باجدیتی که آقای وزیر فرهنك دارند وسیله تحصیل بجائی رسیده که همه میتوانند باین درجات تحصیلات نائل بشوند.

رئیس- آقای صارمی

صارمی- بعقیده بنده این قانون بسیار خوب ومفید تنظیم شده است یك روز همانطور که تیمسار گفتند تعداد دیپلمه ها خیلی معدود بود یعنی درسال دویست سیصد نفر لیسانسیه داشتیم وحداکثر ۳۰۰۰ دیپلم امروز تعداد لیسانسیه ها بچندهزار نفر رسیده وتعداد دیپلمه ها فکر میکنم زیادتر از هزاران است که خود تیمسار فرمودند ۷۰۰۰ نفر خودشان را معرفی کرده اند وفکر میکنم تعداد دیپلمه ها به ۲۴ هزار نفر برسد چون آنروز تعداد دیپلمه ها ولیسانسیه ها کم بود هردودسته را بخدمت افسری میپذیرفتند ولی امروز تعداد اینها زیاد شده است ناچار بایستی ارجح را

انتخاب بکنند یعنی آنکسی که تحصیلات زیادتری دارد و بخدمت افسری وآنها که تحصیلات پائین تر دارند بخدمت گروهبانی بپردازند نمیتوانند تمام اینها را وارد کادر افسری کنند زیرا احتیاج ندارند ونمیتوانیم ارتش را مجبور بکنیم که زائد برمیزان احتیاجشان بخدمت افسری دعوت بکنید بنابراین حکم طبیعی وقاعده کلی موجب خواهد شد که لیسانسیه ها را بیاورند بخدمت افسری وهمانطوری که در ماده ۵ پیش بینی شده است اگر مشمولین دیپلمه ای بودند که دارای درجات تحصیلی بالاتر هستند و احتیاج بود باآنها کادر لازم را تکمیل بکنند وازبقیه دیپلمه ها در درجات پائین تر استفاده خواهد شد موضوع خیلی طبیعی است وبعقیده من در این مواد قسمت هائی دارد که بسیار متناسب خواهد بود وازلحاظ پیشرفت تحصیلات و این که افرادیکه مشمولین نظام وظیفه هستند خودشان را موظف بدانند ودرظرف مدت معینی اطلاعات فنی نظامی را بدست بیاورند بسیار خوب است زیرا سابقاً هر دیپلمه و لیسانسیه ایکه وارد خدمت وظیفه میشد بعد از مدت کوتاهی که شش ماه بود بخدمت افسری وارد می شد وممکن بود درظرف این شش ماه اطلاعات کافی ووافی را برای انجام خدمت افسری بدست نیاورد دراینجا پیش بینی شده است درظرف شش ماه که دوره آموزش مقدماتی است امتحانی بدهند اگر اطلاعات کافی فنی پیدا کرده بخدمت افسری دعوت بشوند والا بخدمت استواری دعوت میشوند باین جهت لیسانسیه ها که وارد خدمت میشوند خود را ملزم میدانند برای اینکه بتوانند ازدرجه افسری استفاده کنند درآن دوره آموزش مقدماتی با کوشش زیادتری اطلاعات فنی را بدست میآورند همینطور درسایر مواردی که تیمسار متذکر شدند که من بی نیاز از تکرار آن هستم یعنی تکلیف سالی ۲۴ هزار دیپلمه ای که اکثر بمناسبت احتیاجاتی که به تأمین وسائل زندگانی یا احتیاج برفع و دفع سد وموانعی که قبل از حدت نظام وظیفه برای افراد وجود دارد که آنها را رفع بکنند داوطلب خدمت میشدند در آنموقع تکلیف معین نبود که اینها را بچه وضعیتی بپذیرند وهمانطور که متوجه شدند باعث خواهد شد که یا به اصلی تربیت سربازی که عبارت از گروهبانی باشد تصویب شود درعین حال هم تکلیف این افراد روشن شود که بتوانند وارد خدمت شوند وحقوقی هم بآنها پرداخت شود باین جهات این لایحه بسیار خوبی است وجهات متعددی درش در نظر گرفته شده است وبرای طبقه تحصیل کرده وجوانان بسیار مفید است ولی تذکری که میدهم بدهم اینست که تیمسار برای دیپلمه ها پرداخت حقوق ۲۰۰ تا ۴۰۰ باوضع زندگانی وترقی فوق العاده قیمت زندگانی کم است وآن فردی که درجه گروهبانی روی دوش یادست دارد باید قادر باشد که زندگانی خود را تأمین بکند اگر زندگانی خودشان تأمین شد شرافت سربازی راهم ملحوظ میدارند واگر وسائل زندگانیش تأمین نباشد نباید انتظار داشته باشیم که مرد شرافتمند وسربازشرافتمندی داشته باشیم این است که بنده معتقدم که اگر بشود همان حداکثر بآنها پرداخته شود یعنی درحدود چهارصد تومان که بتوانند زندگانی خودشان را تأمین بکنند و تمنی دارم این موضوع را مورد توجه قرار بدهید.

رئیس- آقای فرود

فرود- برای اطلاع جنابعالی عرض کنم که منظور آقای بهبهانی نسبت مدارس سابق با در نظر گرفتن جمعیت سابق ونسبت مدارس فعلی ازحیث تعداد با جمعیت فعلی این یك مقایسه خیلی دقیق لازم دارد بنده میخواهم قبل از توجه بآمار یك مطلبی بعنوان تذکار برای آقایان نمایندگان عرض کنم حضرتعالی هم توجه بفرمائید بعقیده بنده این تصمیم بسیار بسیار تصمیم مفیدی بوده که گروهبان شدن یك دیپلم همان طور که فرمودید استخوان بندی ارتش را گروهبان تشکیل میدهد وچون تماس اینها باافراد خیلی بیشتر ازتماسی است که افسران باافراد دارند البته اگر گروهبان های تحصیلکرده ودیپلمه داشته باشیم سطح معلومات وحتی اخلاق افراد بالا میرود و این یك تزبسیار صحیحی است که اتخاذ فرمودید اما چون ممکن است وقتی هم باتوضیحی که فرمودید اینترتیب پیش بیاید که ازنقطه نظر احتیاج زیادتر مجبور شوید یکعده ازاین دیپلمه ها را درعین حال افسر بفرمائید یکعده هم گروهبان می شوند بعقیده بنده تصور می کنم اگر یك راهی البته بادرنظر گرفتن مراتب و سلسله درجات اینها را درنظر می گرفتند که این نقص درظاهر یکقدری زننده نباشد یعنی بنده یك دیپلمه که میروم گروهبان می شوم یك دیپلمه دیگری که با بنده مطابق بوده باهم بودیم آن افسر بشود این مطلب راتوسط حقوق حل نمی کند حالا بنده نمیتوانم بگویم چطور میشود جبران کرد ولی ازنقطه نظر افتخارات در عین حال که نظرتان ازجهت تأمین کادر گروهبانی بسیار بسیار مفید است وبسیار تصمیم خوبی بوده گرفته اید این موضوع راهم که عرض کردم اگر بیك ترتیبی حل میفرمودید که زننده نباشد بسیار مفید واقع میشد ودرعین حال که نظرمان ازلحاظ تأمین کادر گروهبانی ارتش بوسیله افراد تحصیلکرده تأمین میشد این مطلب را اگر توجه میفرمودید بسیار مهم بود این مطالبی بود که بعنوان تذکار خواستم عرض کنم.

رئیس- آقای مهندس جفرودی

مهندس جفرودی- آقایان محترم استحضار دارند که فعلا کارهای عمرانی زیادی درمملکت شروع شده است واحتیاج بافراد تحصیلکرده در مملکت خیلی زیاد است اگر یك مصلحت بالاتر از کمك بعمران مملکت برای ارتش ایران وجود داشته باشد قاعدة می بایستی درمقدمه لایحه ذکر میشد که ببینیم این شش ماهی را که بخدمت تحصیلکرده ها ولیسانسیه ها بیالا اضافه شده این احتیاج تاچه اندازه صحیح است که این دلیل در لایحه ذکر نشده عرض کنم این یك نقص این لایحه است بنظر بنده وآن طوری که بیان شده است که این لایحه خوب تنظیم شده است اینطور نیست درتبصره ماده ۴ ملاحظه بفرمائید نوشته شده است فارغ التحصیلانی که برابر مقررات این ماده به آموزشگاههای افسری اعزام می شوند چنانچه درآزمایشهای نهائی مردود شوند بدرجه استوار یکمی مفتخر خواهند شد یعنی یك دکتر درحقوق بجهاتی غیر از تخصص خودش ممکن است استوار بشود ولی یك دیپلمه متوسطه بی جهت یك درجه بالاتر بگیرد وقتی می گوئیم یك دکتر درحقوق این کسی است که مدارج تحصیلی را یا در ایران طی کرده است یادرخارج وازدست استادان یك درجه ای گرفته است که حاکی ازمیزان علم واطلاع اوست وحق اینست جناب آقای صدرزاده در ارتش درحدود صلاحیت واطلاعات او استفاده بکنند، از یك مهندس در کارهای فنی درحدود صلاحیت و تحصیلاتش استفاده بکنند ممکن است یك کسی مهندس باشد دانشمند باشد ولی سواری خوب بلد نباشد درمواردی مردود است این دلیل نیست که در ارتش درجات خیلی پائینتر بگیرد این کار صحیح نیست کسی تحصیلاتش واستعدادش دریك کار معین وحرفه معینی است نباید این را برای یك کار دیگری مورد آزمایش قرار بدهند وبهمین دلیل از علمش استفاده نکنند و بدرجات پائینتر نائل بکنند واورا بیك مراتب پائینتری منصوب کنند این یك نقص بزرگ این لایحه است اگر شما یك طبیب یا یك مهندس را که دارای تحصیلات منظم است و میتوانید ازوجودش حتی درارتش درحدود تخصص او استفاده بکنید باید مراعات حال اورا بکنید این است که بنظر بنده تبصره چهار متناقض با ماده پنج است که باید اینجا تذکر داده شود البته ما نمیتوانیم بگوئیم در دستگاهها تبعیضی نیست این را نمیتوانیم بگوئیم سعی می شود تبعیض نباشد اما جناب آقای وزیر جنك چه اطمینانی می دهید که ازمیان دیپلمه ها عده بسیار معدودی ومورد نظری افسر بشوند وبقیه افسر نشوند چه اطمینانی دارید این ماده پنج راهر اباز کرده است شاید برای یکعده خاص، شاید برای یکعده معدود آقای وزیر جنك آیا میتوانند تشریف بیاورند این جا واطمینان بدهند در آینده این تبعیض نخواهد شد؟ این ماده پنج یك ماده تبعیضی است ملاحظه بفرمائید تبصره چهار با ماده پنج متناقض است و صحیح نیست ارتش های امروز دنیا خود آقای وزیر جنك می دانند که بطرز بسیار مدرن وعلمی اداره میشوند علم درارتش حقاً مورد استفاده و احترام باید واقع بشود چه داعی دارد که اگر یك کسی در دستگاههای فرهنگی بیك مرحله علمی بالا وکالی رسیده شما در دستگاه ارتش اورا طوری مورد آزمایش قرار بدهید که مردود باشد اینها است نقائصی که بنده دراین لایحه دیده دم وفکر میکنم مورد توجه آقایان نمایندگان محترم واقع خواهد شد واین نقایص رفع خواهد شد.

رئیس- در کلیات دیگر کسی اجازه صحبت نخواسته رای گرفته می شود بورود درشور مواد آقایانی که باورود درشور مواد موافقند قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد ماده اول مطرح است وقرائت می شود

(بشرح زیر قرائت شد)

ماده ۱- ازتاریخ تصویب این قانون مدت خدمت نظام وظیفه برای مشمولینی که مدارك تحصیلی آنها معادل دیپلم دوره کامل متوسطه ویا بالاتر است بشرح زیر تعیین میگردد

الف- دورهٔ زیر پرچم ۱۸ ماه

ب- دورهٔ احتیاط پس ازپایان زیر پرچم چهار سال

پ- دوره ذخیرهٔ یکم پس ازپایان دورهٔ احتیاط ۱۴ سال

ت- دورهٔ ذخیرهٔ دوم پس ازپایان دورهٔ ذخیرهٔ اول تااول فروردین ماه سالی که درطی آن چهل و شش سالگی شروع میشود

رئیس- چون مخالفی نیست مادهٔ دوم قرائت میشود

(بشرح زیر قرائت شد)

ماده ۲- دانشگاهها- وزارت فرهنك وسایر وزارتخانه ها ومؤسسات دولتی و بنگاههای ملی که باموافقت وزارت فرهنك آموزشگاههای اختصاصی دارند موظفند اسامی کلیه محصلین مشمول وکلیه فارغ التحصیلانی را که مدارك تحصیلی آنان معادل دیپلم دورهٔ کامل متوسطه ویا بالاتر بوده ودرسنین مشمولیت باشند درمهرماه هر سال به اداره نظام وظیفه ارسال دارند.

رئیس- مخالفی نیست ماده سوم قرائت میشود

(بشرح زیر قرائت شد)

ماده ۳- اداره نظام وظیفه کلیه مشمولین فارغ التحصیل مصرحه درمادهٔ ۲ این قانون را که پس ازرسیدگیهای قانونی از لحاظ انجام خدمت نظام وظیفه بلامانع شناخته می شوند جهت طی دوره آموزشی مقدماتی نظامی بمراکز آموزشی مربوطه اعزام خواهد داشت.

رئیس- آقای نیمورتاش

تیمورتاش- بنده در واقع امر آمده‌ام یك توضیحی بخواهم همانطوری که جناب آقای وزیر جنك فرمودند از هفت هزار فارغ‌التحصیل فقط ۶۶۰ نفر را احضار میفرمایند برای خدمت زیر پرچم طبق این ماده مثل اینکه منظور این است که تمام آن هفت هزار نفر یا هر عده‌ای که فارغ‌التحصیل می‌شوند در هر سال بخدمت احضار بشوند

وزیر جنك- همینطور است

رئیس- ماده ٤ قرائت میشود

(بشرح زیر قرائت شد)

مادهٔ ٤- بعد از پایان دورهٔ آموزشی مقدماتی نظامی کلیه فارغ‌التحصیلانی که ارزش تحصیلی آن‌ها معادل لیسانس و یا بالاتر است برای طی دورهٔ مربوطه به آموزشگاههای افسری اعزام و در صورت موفقیت در آزمایشهای این دوره بدرجه ستوان دومی مفتخر گردیده و بقیه خدمت زیر پرچم خود را بادرجهٔ مزبور انجام خواهند داد.

تبصره - فارغ‌التحصیلانی که برابر مقررات این ماده بآموزشگاههای افسری اعزام می‌شوند چنانچه در آزمایشهای نهائی مردود شوند بدرجه استوار یکمی مفتخر خواهند شد.

رئیس- آقای تیمورتاش

تیمورتاش- سؤالاتی که بنده در ماده سوم از جناب آقای وزیر جنك کردم برای روشن شدن مطالب بود و بیشتر ناظر بر همین ماده چهار است در کلیات صحبت شد بنده نمی‌خواهم مجدداً تکرار کنم. قدر مسلم این است که فن جنك عوض شده است اگر یك زمانی شمشیرزنی و تیراندازی کافی بود که یك فرد سرباز خوبی بشود یا افسر خوبی از آب دربیاید مسلماً امروز فن جنك بحدی باهم توأم است که نمی‌شود تصور کرد که بدون اینکه سطح معلومات بالائی داشته باشیم میتوانیم از وسائل و وسائطی که در اختیار داریم استفاده کنیم. اما بنده راجع باین ماده پنج عرضی که داشتم (اکبر- ماده چهار) معذرت می‌خواهم ماده چهار هیجده ماه فقط وقت دارند برای اینکه کسی که سطح معلومات بالائی دارد و امروز وارد آن نظام میشود در این جا هم معلوم نفرمودید مدتی را که باید در دستگاههای فنی بماند در آن آموزشگاههای مقدماتی بماند چقدر است و مدتی را که باید در دستگاههای بعدی بماند چقدر است بنده از حضورتان می‌خواستم اولا استدعا کنم که اگر مقدور است بطور تقریب لااقل بفرمائید که در این آموزشگاههای مقدماتی این عده چقدر باید بماند و فنونی را که در آنجا بیاموزند چیست بعد که مرحله قانونی است مدتش چقدر است و این ماده چهار ناظر بر آن است (یکی از نمایندگان- در ماده هفت هست) در ماده ۷ باختیار وزارت جنك گذاشته‌اند بنده میخواستم برسبیل توضیح از آقای وزیر جنك استدعا کنم که بفرمایند اینها مدت توقفشان در هر کدام از این قسمتها چقدر است و چه قسمتهائی را میخواهند باینها بیاموزند (مهندس هدایت- و آیا این قسمت جزء خدمت نظام هست؟). اینکه تردیدی ندارد مسلم است که جزء ۱۸ ماه است علتش هم همین است که عرض میکنم در این ۱۸ ماه بنده اتفاقاً سؤالم همین است چون ملاحظه بفرمایند بنده مخصوصاً استدعا میکنم از تیمسار و توق که توجه باین نکته میکنند چون ما هم کم و بیش در این جریانات بودیم گروهبانی که پایه واستخوان‌بندی کادر ارتش است یك موجودی است که باید مدتها متساوی کار کند، تجربه بیاموزد برای اینکه بتواند با افراد نظام سر و کله بزند خود تیمسار خوب استحضار دارند وقتی که در سن میر بودید به گروهبان ها همیشه کلمرا میگفتند و بلای جان همه بودند برای اینکه آنها کسانی بودند که عمری را در این کار گذاشته‌اند که چطور یك فردی را تربیت کنند که بمدارج بالاتری برسد شما میخواهید یك جوانی را که تحصیلکرده و آزاد منشانه زندگی کرده در ظرف ۱۸ ماه که مدتی هم از این صرف آموزش مقدماتی میشود این را بیاورید و مدرت می‌خواهم از این کلمه فرانسوی که می گویم پسکولوژی دوتروپ یاد بدهید یعنی بهش نشان بدهید که با روحیه سرباز چطوری باید بازی کرد برای اینکه از یك فرد با کمال حسن نیت ولی نسبةً بی انضباط یك ماشین با انضباتی تهیه کرد و بهش گفت برو جلوی گلوله بنده تصور می کنم در مدت ۱۸ ماهی که مدتی از آنهم بمصرف این آموزش مقدماتی می‌شود آیا میتوانید بانهایت حسن نیتی که در این جوانان خواهد بود اینهارا آماده می کنید برای اینکه این کار را بکنند بنده با این ملاحظه از حضورتان استدعا کردم که توضیح بفرمائید این آموزش مقدماتی چقدر است و آموزش بعدی چقدر است و بالاخره مدتی را که این گروهبان باید در صف خدمت بکند و به سربازان تعلیم بدهد چقدر است استدعا می کنم که این را توضیح بفرمائید.

رئیس- آقای وزیر جنك.

وزیر جنك - جواب سؤال اول آقای تیمورتاش این است که بنده خودم فعلا نمیتوانم عرض کنم چون بطوری که در لایحه ذکر شده برای این مطالب یك آئین نامه‌ای تهیه خواهد شد و در آنجا است که تعیین می‌شود ولی البته شکی نیست که تعیین می‌شود حداقل مدت صرف آموزش و حد اکثر صرف استفاده خدمتی و البته معلومات امروزه خیلی توسعه دارد و خیلی متنوع است ولی ما نمیتوانیم از یکطرف بگوئیم ۱۸ ماه برای اینکه طبقه دیپلمه و تحصیل کرده و ممتاز مملکت یك مزیتی داشته باشند نسبت به سایرین هم مزیتی از لحاظ اینکه دیپلمه هستند و چون دیپلمه هستند قطعاً استعدادشان بیشتر است و کافی خواهد بود اگر بخواهید پیشنهاد بکنید که این را مادو سال میکنیم خیال میکنم و جهه خوبی پیدا نکنند اسلوب تعلیمات جدید هم طوری است که خیلی زود پیش میرود اساس تعلیمات جدید هم باصطلاح شدید و برای یك مدت خیلی کوتاه بتاسیل و نتیجه مطلوب را بدست می‌دهد و احتیاجی نیست که وقت را زیاد تلف کنیم ضمناً استفاده می کنم چند کلمه در جواب جناب آقای مهندس جفرودی عرض میکنم می‌خواستم بنده از طرف طبقه مهندسین و دکترها بایشان اعتراض بکنم یکی که این چه بدبینی است که نسبت باین طبقه دارید که می گوئید اینها ممکن است گروهبان شوند اصولا کم پیش می آید که یك کسی که مهندس است تحصیلاتی دارد از آزمایش رد شود کسی که استعداد دارد در همه چیز استعداد دارد و کسی که ندارد در هیچ چیز ندارد بنابراین خیلی کم پیش می آید که یك عده دکتر و مهندس بیایند آنجا و تحت تعلیم قرار بگیرند و از آزمایش رد شوند اما از طرف دیگر اگر یك دکتر نتوانست سواری بکند خوب چکارش می کنیم این دکتر در فلسفه هم هست دکتر در علوم است اما اگر سواری بلد نیست ما نمیتوانیم اورا فرمانده سوار نظام بکنیم بکنیم مقام علمیش برای خودش محفوظ در این دوره کوتاه خدمت وظیفه اگر آن استعدادی که ما میخواهیم ندارد کاری نمی شود کرد خدمت این عدت هم که کار پر اصلی او نیست ۱۸ ماه خدمت وظیفه برای شخص او بر فرض که گروهبان هم بشود تأثیری ندارد وضعاً خیلی بندرت اتفاق می‌افتد که از عهده آزمایش برنیایند چون خدمات ارتش هم بقدری متنوع است کارها و مشاغل هم در ارتش زیاد است که هر کس مطابق استعداد خودش وارد قسمتی خواهد شد که در آنجا قطعاً جزء ممتازترین کارمندها و مامورین خواهد شد اگر طبیب است در قسمت مربوط بخودش هدایت می شود و اگر دکتر در حقوق است قطعاً بطرف دستگاه قضائی ارتش جلب میشود. اگر مهندس است بقسمتهای فنی میرود بنابراین این فکر که ممکن است خطری متوجه آنها بشود که خدای نخواسته دکترها یا مهندسین بگفته آقای مهندس جفرودی همه گروهبان بشوند وجود ندارد راجع به آن ماده که فرمودند متناقض است خیلی از آقایان این جا و خیلی‌ها در خارج بمن گفتند که شما یك کاری بکنید که اگر یك دیپلمه‌ای استعداد داشت بتواند افسر بشود تا آن حدی که احتیاج دارید در این جا آقای مهندس جفرودی فرمودند که این ماده مثل این است که تبعیض بکنید اولا کجای دنیا هست که تبعیض نباشد و کدام اداره‌ای هست کدام دستگاه است که بتواند قسم بخورد که صد در صد مراعات حق و عدالت را کرده است یا کدام معلم است که بگوید من این نمره ۱۲۰ را که دادم حق این بود که ۱۱ نباشد یا ۱۳ نباشد ما فقط چیزی را که بتوانیم تعهد بکنیم این است که منتهای تلاش و کوشش خودمان را بکنیم که حق و عدالت رعایت بشود و اشخاص طبق استعداد طبیعی خودشان بتوانند بمقامات بالا برسند اگر خدای نکرده موردی پیدا شد آقایان هستید. همه هستیم و دستگاههای مجهزی برای بازرسی داریم برای رسیدگی بشکایات داریم و سعی میکنیم که این تبعیض بعمل نیاید.

رئیس- آقای صارمی.

صارمی- همکار عزیز و گرامی آقای مهندس جفرودی این جا ایرادی باین ماده گرفتند بعقیده بنده همانطوری که تیمسار گفتند این ماده از مواد خوب این قانون خواهد بود و درست است که امکان دارد که در حدود تحصیلات افراد در خدمت سربازی از اینها استفاده بشود ولی حقیقت این است که شما ممکن است در یکسال هشتصد لیسانسه حقوق داشته باشید همه را نمیتوانید در کادر قضائی ارتش از وجودشان استفاده بفرمائید.

بنابراین باید این افراد در کادر خدمت سربازی باشند و لازمه‌اش این است که اطلاعات و استعداد سربازی داشته باشند اطلاعات فنی داشته باشند و توضیحاتی راجع بماده ۵ که حالا مطرح نیست دادند بنده برای اینکه وقت را زیاد نگیرم عرض نمی کنم ولی این موضوع را که فرمودند تیمسار این را توجه داشته باشد البته ما باید قانون را طوری تصویب بکنیم که احتمال وقوع تبعیض و سوءاستفاده از قانون نرود و در عین حال نمیتوانیم به احتمال آنکه در یك موضوع اصلی امکان دارد تبعیض پیش بیاید از وضع و تصویب قانون خودداری بکنیم اگر چه صحیح باشد موضوعی که متذکر شدند تیمسار این است که ممکن است از دیپلمه‌ها بتناسب استعدادی که دارند استفاده کنند برای خدمت افسری این را من قبول ندارم اگر بخواهید قبول بکنید بعنوان اینکه معتقد بودند همانطوریکه متذکر شدند اصل تبعیض ممکن است حکم فرما بشود و گفته بشود که فلان کس این استعداد را داشت برود بخدمت افسری و فلانی فاقد استعداد بود بخدمت گروهبانی برود و این ماده هم بهمین وضع تنظیم شده است که اگر یك وقتی عده لیسانسیه ها کافی برای تکمیل کادر افسری نبودند دیپلمه‌ها را انتخاب کنید اگر در دوره آموزش بتوانند امتحان بدهند بعنوان افسری وارد بشوند والا هیچ بنابراین روی این زمینه که فلانکس مستعد بوده انتخابش کردید و فلانکس مستعد نبوده این را انتخاب نکردید این نظر را ندارید و ماده ۵ هم مجوز این امر نیست.

رئیس- آقای صدرزاده

صدرزاده- بنده عرضی ندارم

رئیس- پیشنهادی رسیده قرائت میشود.

(بشرح زیر قرائت شد)

پیشنهاد می کنم در تبصره ماده ٤ حذف شود.

مهندس جفرودی

رئیس- ماده پنج قرائت میشود

(بشرح زیر قرائت شد)

ماده ۵ چنانچه تعداد فارغ‌التحصیلان در ماده چهار این قانون احتیاجات کادر افسری و طبقه را تأمین ننماید کسری تعداد مورد نیاز از بین فارغ‌التحصیلانی که ارزش مدارك تحصیلی آنان کمتر از لیسانس میباشد با توجه بمدارج تحصیلی آنان و احتیاجات رسته‌های مختلفه ارتش انتخاب و برای طی دوره مربوطه بآموزشگاههای افسری اعزام و در صورت موفقیت در آزمایشهای این دوره بدرجه ستوان سومی مفتخر شده و بقیه مدت خدمت زیر پرچم خود را بادرجه مزبور انجام خواهند داد.

تبصره- فارغ‌التحصیلانی که برابر مقررات این ماده بآموزشگاههای افسری اعزام میشوند چنانچه در آزمایشهای نهائی مردود شوند بدرجه استوار دومی مفتخر خواهند شد.

رئیس- آقای دکتر امین

دکتر شفیع امین- بنده در این ماده در سطر یك اشکالی داشتم که خواستم توضیح بدهم و تیمسار سپهبد هم ممکن است روشن بفرمایند گفته شده کمتر از لیسانس بین لیسانس و دیپلم از نقطه نظر تعلیماتی و یك مدارج علمی راطی کرده‌اند ولی یك درجه عالی هم داریم یعنی آن‌هائی که تحصیلات متوسطه را تمام کرده‌اند به لیسانس نرسیده‌اند شورای عالی فرهنگ و دانشگاه هم آنهارا بعنوان عالی میشناسند یعنی بین متوسطه و لیسانس یك عالی هم هست بنده نظرم این است که این قسمت هم در نظر گرفته شود یك اصلاحی هم حضور مقام ریاست تقدیم کردم که در سطر سوم بعد از جمله مدارك تحصیلی آنان اضافه شود بتناسب عالی یا متوسطه چون حق آن‌هائی که تحصیلات عالی دارند از بین نرود بین لیسانس و دیپلم یك قسمت عالی هم هست و این جا روشن نیست (وزیر جنك- وقتی نوشته شده کمتر از لیسانس عالی هم درش مستتر است) بنده این را پیشنهاد کردم و نظرم این است که روشن بشود.

رئیس- دو پیشنهاد رسیده قرائت می‌شود

(بشرح زیر قرائت شد)

ریاست معظم مجلس شورای ملی- پیشنهاد مینماید که در ماده پنجم لایحه نظام وظیفه در سطر چهارم بعد از جمله (مختلفه ارتش انتخاب) عبارت زیر اضافه گردد: (و چنانچه بیش از عده مورد نیاز باشد عده مورد نیاز بقید قرعه انتخاب)

بهبودی

مقام محترم ریاست مجلس شورای ملی

این جانب پیشنهاد می کنم در ماده ۵ در سطر سوم بعد از کلمه (آنان) جمله (بتناسب عالی و متوسطه) اضافه شود.

دکتر شفیع امین

رئیس- ماده ٦ قرائت میشود.

(بشرح زیر قرائت شد)

ماده ٦- پس از تأمین کسری احتیاجات کادر افسری وظیفه برابر ماده ۵ این قانون باقیمانده فارغ‌التحصیلان جهت تأمین کادر گروهبانی به آموزشگاه گروهبانی معرفی و پس از طی دوره مربوطه بترتیب ارجحیت با توجه بنتیجه آزمایشهای این دوره بدرجات گروهبان یکمی و گروهبان دومی و گروهبان سومی مفتخر و بقیه خدمت زیر پرچم خود را با درجات مزبور انجام خواهند داد.

رئیس- ماده ۷ قرائت میشود.

(بشرح زیر قرائت شد)

ماده ۷- مدت دوره آموزش مقدماتی نظامی و دوره‌های آموزشگاههای افسری و گروهبانی در مورد مشمولین مصرحه در این قانون بنا بمقتضیات بوسیله وزارت جنك تعیین خواهد شد.

رئیس- ماده ۸ قرائت میشود.

(بشرح زیر قرائت شد)

ماده ۸- میزان حقوق کسانی که برابر مقررات این قانون برای انجام خدمت زیر پرچم اعزام می شوند بشرح زیر تعیین می گردد.

الف- در مدت طی دوره آموزش مقدماتی نظامی معادل نصف حقوق مبناء (مندرج در ماده ۱ قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی)

ب- در مدت طی دوره آموزشگاه های افسری معادل حقوق دانشجویان آموزشگاههای افسری جزء کادر ثابت.

ج- در مدت طی دوره آموزشگاه های گروهبانی معادل حقوق دانش - آموزان آموزشگاههای گروهبانی کادر ثابت.

د- پس از نیل بدرجه افسری و یا درجه داری تا موقع ترخیص از خدمت زیر پرچم معادل حقوق افسران و درجه‌داران همدرجه خود در کادر ثابت

تبصره- مقررات بند (د) این ماده در مورد افسران و درجه‌داران مزبور علاوه بر دوره زیر پرچم در ادوار احتیاط و ذخیره نیز در صورت احضار آنان لازم‌الرعایه خواهد بود.

رئیس- ماده نهم قرائت میشود

(بشرح زیر قرائت شد)

ماده ۹- کلیه فارغ‌التحصیلان مصرحه در ماده ۱ که از تاریخ اجرای این قانون به بعد برای انجام خدمت زیر پرچم اعزام میشوند مشمول مقررات این قانون خواهند بود.

تبصره ۱- فارغ‌التحصیلانی که در تاریخ اجرای این قانون مشغول انجام خدمت زیر پرچم هستند تا موقع ترخیص تابع قوانین و مقررات قبلی خواهند بود.

تبصره ۲- فارغ‌التحصیلان مشمول مقررات تبصره ۱ پس از ترخیص از خدمت زیر پرچم و همچنین فارغ‌التحصیلانی که قبل از تاریخ اجرای این قانون خدمت زیر پرچم را به پایان رسانیده‌اند از نظر احتساب ادوار احتیاط و ذخیره مشمول مقررات این قانون خواهند بود.

رئیس- ماده ۱۰ قرائت میشود

(بشرح زیر قرائت شد)

ماده ۱۰- نحوه اجرای این قانون ضمن آئین‌نامه‌ای که بوسیله وزارت جنك تدوین می گردد مقرر خواهد شد.

رئیس- ماده ۱۱ قرائت میشود.

(بشرح زیر قرائت شد)

ماده ۱۱- از تاریخ اجرای این قانون کلیه قوانین و مقرراتی که با آن مغایرت دارند ملغی می گردند.

رئیس- آقای صدرزاده.

صدرزاده- تذکری دارم که در این لایحه ننوشته مأمور اجرای این قانون کی خواهد بود.

رئیس- در شور دوم اصلاح میشود.

۸- اعلام وصول دو فقره لایحه از مجلس سنا

رئیس- دو لایحه از مجلس سنا رسیده که یکی بسیون های مربوطه فرستاده میشود یکی لایحه اعزام محصلین بهارجه است و یکی هم مربوط بشرکت دولت ایران در سازمان های بین‌المللی استانداردها.

۹- تعیین موقع و دستور جلسه بعد- ختم جلسه

رئیس- دستور جلسه آینده دستوری است که چاپ شده هر کدام زودتر حاضر بود طرح خواهد شد در جلسه قبل بر طبق رأی مجلس و تقاضای نخست وزیر اساسنامه هر کت ملی نفت در حقیقت از دستور خارج شد حالا ممکن است همان را در دستور قرار داد. جلسه آینده روز یك شنبه خواهد بود.

(مجلس بیست و پنج دقیقه بعد ظهر ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی-

رضا حکمت